

Ἐν Ὀλύμπῳ

Τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
«ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ, ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ»

Αριθμός Τεύχους: 34, Απρίλιος - Μάιος - Ιούνιος 2025
Ηλεκτρονική διεύθυνση: www.enolympo.gr

- Κοινωνιολογικά θέματα
- Δρώμενα του Δικτύου
- Καλλιτεχνικά θέματα

- Λαογραφικά θέματα
- Ιστορικά θέματα
- Παιδαγωγικά θέματα

- Λογοτεχνικά θέματα
- Πολιτιστικά θέματα
- Περιβάλλον-Οικολογία

Έν Ολύμπω

τριμηνιαίο ηλεκτρονικό περιοδικό
ISSN: 2732-7558

Ιδιοκτησία:

Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων για
την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας

Υπεύθυνη έκδοσης:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Έδρα: Ελασσόνα,
6ης Οκτωβρίου 84,
Τ.Κ. 40200

Ιστοσελίδα: enolympo.gr

Fecabook: Έν Ολύμπω

Διεύθυνση Σύνταξης:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά

Συντακτική Επιτροπή:

Κορίνα Πάντου
Βασίλης Ζαρζώνης

Φιλολογική επιμέλεια:

Κορίνα Πάντου

Σελιδοποίηση:

Μαρία Μοσχογιάννη

Ηλεκτρονική υποστήριξη:

Αθανάσιος Αδάμου

Τεχνική υποστήριξη:

Σταύρος Σαχινίδης

Νομικός Σύμβουλος:

Κώστας Παπαλεξανδρής

Στοιχεία επικοινωνίας:

Ελένη Μπλιούμη Μπαρά
Τηλ.: 6976832232

email: elempliou@gmail.com

Σημείωση σύνταξης:

● Επιτρέπεται η αναδημοσίευση των κειμένων
του περιοδικού «Έν Ολύμπω», με τον όρο να
αναγράφεται η πηγή, ο συγγραφέας του κειμένου,
ο αριθμός τεύχους και ο αριθμός σελίδας.

● Οι συγγραφείς των άρθρων φέρουν
την ευθύνη για τις απόψεις τους.

● Φωτογραφία του Δημάκη Αθανάσιου
Φλάμπουρο Ελασσόνας

Εκπαίδευση δεν είναι
η εκμάθηση γεγονότων,
αλλά η εξάσκηση του μυαλού να
σκεφτείται.

Albert Einstein

«ΧΝΟΥΔΙ» ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

Το χρόνιο χνούδι, μάζα,¹ κάτω από το κρεβάτι,
του πιάστηκε κατάφωρα στο μάτι.
-Όχι, δε τα μασάει κάτι τέτοια,
τέτοια μαστίχα για μασουλήματα,
σκόπιμη βία και «γλυκαντικά» μηνύματα!
πολτοποιημένα ψεύδη στο λαϊκό πιάτο,
αφράτες μπουκιές πειθούς στου λαιμού τον πάτο,
σήψη στη λαϊκή γαστέρα, στου οίκου του την κάτοψη...

Μέσα του ολόρθες

-μαζικές ψυχώσεις «δικαιώνουν» την κρατούσα άποψη!

Τέτοια αηδιαστικά «χνούδια»,
(ακίνητα απ' στο συννεφόκαμα),
τέτοιοι καιροί του άξιζαν!

1. Μάζα= Πολλά άτομα μαζί με εννιαία συμπεριφορά

Κορίνα Πάντου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- «ΧΝΟΥΔΙ» ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ, της Κυριακής-Κορίνας Πάντου,
φιλόλογου, θεατρικής συγγραφέως, ποιήτριαςσελ. 2
- Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830, του Κ. Σπανού, συγγραφέα,
εκδότη του περιοδικού «Θεσσαλικό Ημερολόγιο»σελ. 3
- Πρωτομηνιά και Πρωτομαγιά, λαογραφική Πρωτομαγιά
και Εργατική Πρωτομαγιά, του Μηνά Αλ. Αλεξιάδη,
πανεπιστημιακού και συγγραφέασελ. 5
- Χορωδία, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής ...σελ. 6
- Νοσταλγικό, της Ειρήνης Κτενίδου,
εκπαιδευτικού ειδικής αγωγήςσελ. 6
- Οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του Διαδικτύου,
κυρίως στους νέους, του Δρα Ιωάννη Σιγάλα, παιδοψυχιάτρουσελ. 7
- «ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ», της Ελένης Μπλιούμη, εκπαιδευτικού,
MSc Δημιουργικής Γραφής & Λογοτεχνικής Συγγραφήςσελ. 9
- Διαπολιτισμική Επικοινωνία και Πολιτισμός,
της Δρ Ευαγγελία Ράπτου, μεταδιδακτορικής ερευνήτριας,
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ.σελ. 12
- Οι κάλτσες, της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού
ειδικής αγωγήςσελ. 14
- Η πιο μεγάλη γιορτή ζει εκεί που δεν την ψάχνεις,
της Ειρήνης Κτενίδου, εκπαιδευτικού ειδικής αγωγήςσελ. 14
- Οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης το Σάββατο 21 Ιουνίου
2025 στη Συκέα Ελασσόνας και την Κυριακή
22 Ιουνίου 2025 στη Βερδικούσια Ελασσόναςσελ. 15
- Συκέα Ελασσόνας, «Δεσμοί ζωής με το Περιβάλλον
και την Παράδοση» ομιλία του Γιάννη Δαρήσελ. 15
- Ομιλία Β. Ζαρζώνη, Συκέα και Βερδικούσια Ελασσόνας,
«Περιβάλλον και Παράδοση: Δεσμοί ζωής»σελ. 17
- Ομιλία Μαίρης Τάκα, Βερδικούσια, Κυριακή 22-06-2025,
θέμα; «Άνθρωπος και Περιβάλλον»σελ. 18
- «Ζούμε με τη Φύση – Μιλάμε για το Περιβάλλον»
του Θωμά Ν. Λιόλιου,σελ. 18
- Γιορτές λόγου και τέχνης 2025 - Δημερίδα με θέμα
«Το Περιβάλλον»σελ. 20

Η ΣΦΑΓΗ ΤΩΝ ΘΕΣΣΑΛΩΝ ΑΡΜΑΤΟΛΩΝ ΣΤΙΣ 11/12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1830

Δ' ΜΕΡΟΣ:

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

6ο/21.12.1830.

4374

316

ὁ κατά τήν Ἀνατ. Ἑλλάδα
ἑκτακτος ἐπίτροπος
Ἑλληνική Πολιτεία

Πρός τόν Διοικητήν Λοιδωρικίου κλπ
Ἀπό τό πρὸς ἡμᾶς ἔγγραφον τοῦ Τεφίκ Μπε-
ηζαδέ, τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον σᾶς διευθύνομεν
ἐπληροφορήθης τά ὅποια ἔλαβε μέτρα ὁ Μαχ-
μούτ πασσᾶς κατὰ τῶν ὑπὸ τήν ὁδηγίαν του
εὕρισκομένων χριστιανῶν ὀπλοφόρων. ἡ ἐπιτροπεία μακράν
τοῦ νά παραδεχθῇ τά μέτρα ταῦτα ἐξήγησε πρὸς τόν ἴδιον
Μπέην τά αἰσθήματά της ὡς πρὸς τήν τραγικήν ταύτην
σκηνήν.

Νομίζομεν καί ἔχομεν ὅλην τήν πεποίθησιν ὅτι ὁ Μαχμούτ
πασσᾶς περιοριζόμενος εἰς τά μέρη του θέλει σεβασθῇ
τήν ἤδη ἐπικρατοῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. ἀλλ'
εἰς αὐτήν τήν περίστασιν εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖον νά πα-
ρευρίσκεσθε ὁ ἴδιος κατὰ τήν ἐπαρχίαν ταύτην, νά δώσης
διαταγὰς εἰς τοὺς Ἀρχηγούς τῶν ὑπὸ ὁδηγίαν σου
στρατιωτικῶν Σωμάτων, νά μὴ δίδωσι ἀδείας εἰς τοὺς
στρατιώτας νά ὑπάγουν κατὰ τά Τουρκικά μέρη καί νά
προσέχῃς εἰς κάθε κίνημα τό ὅποῖον ἡδύνατο ὁ διαληφθεὶς
Μαχμούτ πασσᾶς νά κάμῃ, ἰδεάζοντάς μας ὅταν ἡ ἀνάγκη
ἤθελε τό καλέσῃ.

Ἄν κατὰ περίστασιν ἤθελον καταφύγη εἰς τά μέρη ταῦτα
καταδιωκόμενοι παρὰ τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ ὀπλαρχηγοί ἢ
στρατιῶται, θέλετε ἀφοπλίσει αὐτούς καί διευθύνει μέ
ἀσφάλεια εἰς Σάλωνα.

Τό μέτρον τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον καί διὰ νά μὴ δώσωμεν
αἰτίαν ὅτι δεχόμεθα ὡς εἰς ἄσυλον κακούργους, καί διὰ ν'
ἀπαλλάξωμεν πρὸς τό παρόν χριστιανούς ἀπὸ τήν //
σφαγήν. ἡ ἐπιτροπεία θέλει σᾶς ὁδηγήσει ἀκριβέστερον
ὅταν λάβῃ τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας παρὰ τῆς Κυβερνήσε-
ως.

Ἐχομεν ὅλην τήν πεποίθησιν ὅτι θέλετε καταβάλει καί
εἰς αὐτήν τήν περίστασιν τήν συνήθη ἐπιμέλειαν καί δρα-
στηριότητά σας εἰς τό νά διατηρήσετε κατὰ τά ὅποια διευ-
θύνετε μέρη τήν ἡσυχίαν καί εὐταξίαν.

Ἐν Γυφτοχωρίῳ Ν. Πατρῶν τῇ 21 Δεκεμβρίου 1830

Ὁ Ἐκτ. Ἐπίτροπος

(τ. σ) Κ. Μεταξᾶς

Ἴσον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Γυφτοχωρίῳ Ν. Πατρῶν τῇ 21 Δεκεμβρίου 1830

7ο/22.12.1830

Ἀρ. 4376

ὁ κατά τήν Ἀνατ. Ἑλλάδα
ἑκτακτος ἐπίτροπος

τοῦ Κώστα
Σπανοῦ
συγγραφέα
ἐκδότη τοῦ περιοδικοῦ
«Θεσσαλικὸ Ἡμερολόγιο»

Ἑλληνική Πολιτεία
Πρὸς τόν Ἐξοχώτατον Κυβερνήτην τῆς
Ἑλλάδος

Μέ τήν ὑπ' ἄρ. 4326 ἀναφοράν μου διεύθυνα
πρὸς τήν Κυβέρνησιν τό ἔγγραφο τοῦ Μουχα-
φούζη Ζητουνίου, ἀφορῶν τά ἕως τότε κινήματα
τῶν Τούρκων κατὰ τῶν ὑπὸ τήν ὁδηγίαν των
Καπετανέων Χριστιανῶν. ἤδη μετέβην ἐνταῦθα
εἰς Γυφτοχώριον Ν. Πατρῶν, τό πλησιέστερον
εἰς τήν πρωτεύουσιν χωρίον, διὰ ν' ἀπαντήσω
κάθε ἀπευκταῖον, καί εὕρισκόμενος αὐτόπτης
τῶν πραγμάτων νά λάβω ὅποια μέτρα ἢ περι-
στασις ἤθελε μοῦ παρουσιάσει, ἀλλὰ πρὶν
μεταβῶ ἐνόμισα ἀναγκαῖον καί ἔλαβον τ'
ἀκόλουθα μέτρα.

ὡς προανέφερον, ὁ ἀρχηγὸς Χορμόβας
εὕρισκετο εἰς παλιουροχώρι Μενδενίτζης. ἐπομένως κατὰ
τάς 16 τοῦ τρέχοντος ἀπὸ χωρίον Καστέλι προσεκάλεσα
αὐτόν διὰ ν' ἀπέλθῃ ὁ ἴδιος κατὰ τήν Δαμάσταν Ζητουνίου
τοῦ ὁποίου ἔδωσα καί τὰς ὁποίας ἡ Κυβέρνησις παρατηρεῖ
εἰς τό ἐσώκλειστον ὁδηγίας.

Ἄν καί προλαβόντως διεύθυνα πρὸς τήν Κυβέρνησιν τό
ἔγγραφο τοῦ Ἀντιπροσώπου τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ, δέν
ἔλαβα εἰσέτι καμμίαν ὁδηγίαν ἀπὸ τήν Κυβέρνησιν, πῶς νά
φερθῶ εἰς τοιαύτας κρίσιμους περιστάσεις. Ἐπομένως
ἐστοχάσθην νά λάβω ὅποια μέτρα ἔλαβον, καί ἐν ᾧ προσε-
κάλεσα τήν προσοχήν τοῦ Ἀρχηγοῦ Χορμόβα εἰς τό σύνορον
τόν ὁδήγησα νά δέχεται ὅσους, κατατρεγμένοι ὀπλοφόροι
χριστιανοί, ἤθελον παρουσιασθεῖ εἰς αὐτόν, διὰ νά τοὺς
ἀπαλάττῃ ἀπὸ τήν σφαγήν, πάντοτε ὅμως νά τοὺς ἀφοπλίζει,
διὰ νά μὴ δώσωμεν αἰτίαν τῶν Τούρκων νά ὑποπτεύσουν
ὅτι ὑπερασπιζόμεθα ὅσους αὐτοὶ κατατρέχουν. ἀπέστειλα
δὲ συγχρόνως καί ἕναν ἐκ τῶν Γραμματέων μου εἰς Ζητούνη,
διὰ νά πληροφορηθῶ σαφέστερον τά ἐκεῖ διατρέχοντα.

Ἐνταῦθα ἐπέστρεψεν ὁ Γραμματικὸς μου, καί μ' ἔφερε
τό ἐσώκλειστον ἔγγραφο τοῦ Ἱατροῦ Μάρκου Κερκυρο-
πούλου, ἀπὸ τό ὁποῖον // πληροφορεῖται ἡ Κυβέρνησις
ἐκτεταμένως περὶ τῶν κινήματων τῶν Τούρκων. μ' εἶπε δὲ
προφορικῶς ὁ γραμματικὸς μου ὅτι οἱ Τοῦρκοι δέν ἔχουν
σκοπὸν μόνον νά φονεύσουν τοὺς Καπετανέους, ἀλλὰ
μετὰ ταῦτα καί ὅσους τῶν Κοτζαμπασίδων καί ἄλλων
χριστιανῶν ἤθελον τοὺς γνωρίσει μέ κάποιαν ἀξιότητα,
εἴτε εἰς τά πολεμικά, εἴτε εἰς τά πολιτικά καί τοῦτο διὰ ν'
ἀπαλλάξουν, ὡς λέγουν, τήν ἐπικράτειάν των ἀπὸ
ἐσωτερικοὺς ἐχθρούς, καί νά ἔχουν τά ὀπίσθια ἀσφαλῆ εἰς
κάθε κίνημα, τό ὁποῖον ἢ περίστασις, καί ὁ καιρὸς, καί τό
συμφέρον των ἤθελον τοὺς παρακινήσει νά κάμουν.

Τά ὅσα μ' ἐπληροφόρησε μέ τό ἔγγραφόν του ὁ Ἱατρός,
ἐπληροφορήθην καί ἐνταῦθα μετὰ βεβαιότητος, καί φαίνεται
ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἠπάτησαν τοὺς ὑπὸ τήν ὁδηγίαν των καπε-
τανέους διαφόροις τρόποις. προσεκάλεσαν ὅσους ἔσφαξαν
ὁ Μαχμούτ πασσᾶς εἰς Δαουκλί, ἐπὶ λόγῳ νά κτυπήσουν
τόν Μπαλατζὸν καί Κουτζούμπαν. εἰς Τρίκκαλα δὲ τόν Στέ-
ριον Στουρνάρη καί Κοτελίδαν, ἐπὶ λόγῳ νά ἐνωθοῦν μέ
τόν Κέτζαγα διὰ νά κτυπήσουν τό πατρατζίκι, ὁ ἴδιος Σω-
τήριος Στράτος ἔγραψεν εἰς τόν Κ. Εὐαγγέλην, ἀποστείλας

313

καί τά ἐσώκλειστα μπουγιουρδιά τοῦ ἰδίου Σατραζάμη. εἰς Ἰωάννινα δέ προσεκάλεσε τόν Γῶγον καί Λιακατάν, παρόμοιον κίνημα ἔκανε καί κατά τόν Ὀλυμπον, καί εἰς τάς 12 τοῦ τρέχοντος ἔγεινεν ἡ γενική σφαγή, καί ἐκτός τῶν ὅσων ἐφονεύθησαν εἰς Δαουκλί, ἐφόνευσεν εἰς Τρίκκαλα ὁ Κέντζιαγας τόν Στορνάρην καί Κουτελίδα μέ περίπου τῶν 150 στρατιωτῶν. Ἐφόνευσεν τόν Γῶγον καί Λιακατάν εἰς Ἄρταν. ὁ δέ Σ. Στράτος εἰδοποιηθεὶς ἀπέστειλεν μόνον εἰς Ρεντίνα Ἀγράφων τινάς τῶν στρατιωτῶν του, οἱ ὅποιοι ἐκτυπήθησαν ἀπό ἐντοπίους, καί ἀπό ἓν μικρόν σῶμα Τούρκων, καί ὀπισθοδρόμησαν. ὁ δέ Σ. Στράτος εἰδοποιηθεὶς τό σχέδιον τῶν Τούρκων ὠχυρώθη κατά τήν Χρύσον Ἀγράφων, Μοναστήριον, καί κατέλαβε τήν κατά τήν Τατάρναν γέφυραν. Ποῖα ἔγνηναν κινήματα κατά τόν Ὀλυμπον ἀγνοοῦμεν. μᾶς εἶπαν μόνο ὅτι ἐκτυπήθησαν καί οἱ ἐκεῖ εὐρισκόμενοι Καπετανέοι, καί ὅτι ὁ κ. Διαμαντής, συνάξας ὑπέρ τούς χιλίους ὀπλοφόρους, ἀντεστάθη, καί φαίνεται οἱ Τοῦρκοι νά ἔρριψαν τήν προσοχήν των κατ' ἐκεῖνο τό μέρος. αἱ οἰκογένειαι τῶν Γῶγων κατέφυγον, ὡς ἐπληροφορήθημεν μετά βεβαιότητος, εἰς Βάλτον.

Ὁ Μαχμούτ πασσᾶς, ἀφ' οὗ ἀπό Ζητούνι διέταξε τόν Τεφίκ Μπέην νά μᾶς εἰδοποιήσῃ δι' ὅλα ταῦτα, διέταξε καί τόν Βοϊβόνδα τῆς Πάτρας νά μή στείλῃ τό ἴδιον μπουγιουρδί του, καί τοῦ ὁποίου ἀντίγραφον ἀπέστειλα ἤδη πρός τήν Κυβέρνησιν. εἶχεν ἀπόφασιν ν' ἀπεράσῃ καί ἀπό Πατρατζίκι, ἀλλ' ἐπειδὴ τό κίνημα τοῦτο ἡδύνατο νά ἐμπνεύσῃ ὑποψίας φαίνεται ὅτι δέν τό ἐκτέλεσε, καί ἀποστείλας μόνον δύναμιν κατά τά Ἄγραφα, ἐτραβήχθη ὁ ἴδιος εἰς Λάρισσαν, ὁ δέ Κέντζιαγας ἀπό τό ἓν μέρος καί ὁ Νίκος Θεός Ἀγραφιώτης διωρισμένος παρά τοῦ Σαδραζάμη ἐπὶ κεφαλῇς τῶν ἐντοπίων, καταδιώκουν τόν Σ. Στράτον.

Αὕτῃ εἶναι ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων πρός τό παρόν, καί ἐπειδὴ θεωρῶ ὅτι ὁ Μαχμούτ πασσᾶς διετήρησε μέ ὅλην τήν προσοχήν τήν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, καί ὅτι τά κινήματά του ἀποβλέπουν μόνον τούς ὑπὸ τήν ὁδηγίαν του καπετανέους, νομίζω περιττήν τήν περαιτέρω εἰς τά ἐνταῦθα παρουσίαν μου, καί ἐπομένως ἔδωσα εἰς τόν Διοικητὴν τὰς ἐσώκλειστους ὁδηγίας διὰ νά τὰς κοινοποιήσῃ εἰς τό ἐνταῦθα τοποθετημένον σῶμα τοῦ Ταγματάρχου Δήμου Λιούλια καί Κοντογιάννη, καί γράψας εἰς τόν Ἀρχηγόν Χορμόβαν τὰ διατρέχοντα, τόν προσεκάλεσα ν' ἀφήσῃ τόν ὑποταγματάρχην Βελέντζαν κατά τήν Δαμάσταν Ζητούνιου, καί νά ὁδηγηθῇ ὅπως περὶ τούτου τόν ἔγραψα ἔως νεωτέραν διαταγὴν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καί πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων μετερχόμενοι τό ἐμπόριον ὑπήγαινον κατά τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, συλλογίζόμενος ὅτι ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνωμαλίας τῶν πραγμάτων ἡδύνατο καί αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νά ὑποφέρουν, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ Μαχμούτ πασσᾶς ἐξέδωκε διαταγὰς καί εἰς τούς ἐλαχίστους τῶν ὑπαλλήλων του, διὰ νά φονεύσουν τούς ὀπλοφόρους χριστιανούς, ἐστοχάσθη ὅχι μόνον νά περιορίσω τούς ταγματάρχας διὰ νά μή δίδουν διαβατήρια εἰς τούς ὑπὸ τήν ὁδηγίαν των στρατιώτας διὰ νά ὑπάγουν εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ ἐξέδωκα καί τήν ἐσώκλειστον ἐγκύκλιον εἰς τούς Διοικητάς διὰ νά ἐμποδίζουν πρός τό παρόν τούς πολίτας τους νά ἐμπορεύωνται εἰς τὰ μέρη τῆς Τουρκίας. Αὐτά εἶναι τὰ μέτρα ἐξοχώτατε, τὰ ὅποια ἐστοχάσθη νά λάβω πρός τό παρόν καί τὰ ὅποια κατά χρέος καθυποβάλλω εἰς τήν ἐπὶ κρίσιν σας, περιμένων ἀνυπομόνως τὰς Διαταγὰς τῆς Κυβερνήσεως διὰ νά ὁδηγηθῶ εἰς τοιαύτας κρίσιμους περιστάσεις.

Δέν εἶναι ὀλίγος ὁ φόβος, ὁ ὁποῖος διεσπάρῃ εἰς τὰς

ἐπαρχίας ταύτας, ἐξ αἰτίας τῶν κινήματων τούτων, ἀλλ' ἡ ἐνταῦθα μετάβασίς μου ἐνέπνευσεν ὅχι ὀλίγην ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς Λαούς, καθὼς καί τό φέρσιμον τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ, εἰς τό νά διατηρήσῃ μέ ὅλην τήν προσοχήν τὰ καθεστῶτα, ἡ ἀπόφασις ὅμως τῶν Τούρκων εἶναι τό νά κατασφάξουν θετικῶς ὅλους τοὺς ὑπὸ τήν ὁδηγίαν των ὀπλοφόρους χριστιανούς. πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ζητοῦν νά καταφύγουν εἰς τήν ἐλληνικὴν ἐπικράτειαν, ἀλλ' ἀνήκει εἰς τήν Κυβέρνησιν νά μέ ὁδηγήσῃ, ὅποια ἤθελεν ἐγκρίνει διαφορετικά μέτρα ἀφ' ὅσα περὶ τούτου ἔλαβον.

Μέ τό προσήκον σέβας ὑποσημειοῦμαι

Ἐν Γυφτοχωρίῳ Ν. Πατρῶν τῇ 22 Δεκεμβρίου 1830

Ὁ Ἐκτ. Ἐπίτροπος (τ. σ) Κ. Μεταξᾶς

ΠΗΓΗ: ΓΑΚ, Ἀρχεῖο περιόδου κυβερνήτη Καποδίστρια, Γεν. Γραμματεία (1819-1818), φάκ. 258α, αρ. 313-316.

1ο/16.12.1

830

317

Πρὸς τόν Ἐκτακτον Ἐπίτροπον τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος Κ. Μεταξᾶν

Τό στρατήγημα τό ὁποῖον ὁ Μαχμούτ πασσᾶς ἐσχεδίασε μέ τήν συνένεση τοῦ Σατραζάμη⁹ διὰ τόν ἐξολοθρευμόν τοῦ καπ. Σάββα καί ἄλλων τινῶν καπετανέων, ὁ Τεφίκ Μπεηζαντές σᾶς εἰδοποίησεν.

Δέν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐπαρτηρήσατε τό ἔγγραφον τοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ, τό ὁποῖον προλαβόντος σᾶς διεύθυνα, ὅτι ἐπέβλεπε τόν σκοπὸν τοῦτον. Οὗτος ὁ πραγματικὸς σκοπὸς κατὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἐκ φύσεως πρός ἐμέ ὁ Μαχμούτ πασσᾶς εἰς τὰς 12 τοῦ τρέχοντος ἐσχεδιάσθη ὁ ἐξολοθρευμὸς γενικῶς κατὰ τοὺς ὑπὸ τήν ἐξουσίαν τοῦ ὁθωμανικοῦ κράτους χριστιανούς καπετανέους καθὼς καί διὰ ὅλους τοὺς ὀπλισμένους χριστιανούς.

Εἰς τὰς 14 τοῦ ἐνεστῶτος ἡμέρα πέμπτη ὁποῦ ἔκαμε ὁ Μαχμούτ πασσᾶς τήν σφαγὴν κατὰ τοῦ Σάββα καί λοιπῶν τῇ ἰδίᾳ ἡμέρᾳ ἔκαμον τό ἴδιον καί εἰς ὅσα μέρη οἱ κατ' ἐπαρχίαν τοπάρχαι εἰς τοὺς λοιποὺς καπετανέους καί στρατιώτας των.

Εἰς Τρίκαλα ὁ Μουσελλήμης καλούμενος Γένζαγας ἐφόνευσεν περίπου τῶν διακοσίων, τῶν ὁποίων οἱ ἀρχηγοὶ εἰσέτι δέν μᾶς ἔγιναν γνωστοί. εἰς Ὀλυμπον ἄλλους μὲν ἐφόνευσεν καί ἄλλους ἐσύλαβον ζωντανούς. Τούτων ὁ ἀριθμὸς δέν ἀναφέρετε εἰς τό πρός τόν Τεφίκ Βέη ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ Μαχμούτ πασσᾶ, ὁ ταχυδρόμος μᾶς εἶπεν προφορικῶς ὅτι ὁ Πιτζάβας τοῦ Ὀλύμπου καπετάνιος ἐσυλήφθη παρά τῶν ὁθωμανῶν ζωντανός, καί ὁ Ἰωάννης Δερβένης ἐφονεύθη, οἱ τοῦ Δεμενίκου καί τῆς Ἐλασσῶνος δύο καπετανέοι καί ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄλλοι μὲν ἐφονεύθησαν καί ἄλλοι δέ ἐσυλήφθησαν ζωντανοί.

Ὁ τῶν Ἀγράφων κ. Σωτήρης Στράτος προεῖδεν τούτην τήν ἐπιβουλήν καί ἔλαβε τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νά προφυλαχθῇ, μ' ὅλον τοῦτο ἐκινήθησαν στρατεύματα κατ' αὐτοῦ, ὁ δέ Σ. Στράτος // ἐπρόλαβε καί ἔπιασεν τὰς ἀναγκαίας θέσεις του εἰς Ρεντίνα κωμόπολις τῶν Ἀγράφων, ἔκαυσε ἓν μέρος αὐτῆς τῆς κωμοπόλεως, πολιορκήσεν τοὺς εὐρισκομένους εἰς τήν κωμόπολιν χριστιανούς καί Τοῦρκους οἱ ὅποιοι ἦτον διορισμένοι νά τόν κτυπήσουν. ὁ Μαχμούτ πασσᾶς προχθές ἔστειλεν στρατεύματα ἔως πέντε χιλιάδ. Πρὸς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων τῆς Ρεντίνης. Τί τέλος ἔλαβεν ἀγνοῶ.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

9. Σατραζάμης < τ. sadriazam· πρωθυπουργός. Εἰς τὴν ἐκδόσιν αὐτὴν εἶναι ὁ διοικητὴς τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Θεσσαλίας.

Πρωτομηνιά και Πρωτομαγιά, λαογραφική Πρωτομαγιά και Εργατική Πρωτομαγιά

Η Πρωτομηνιά του Μάη, ξεχωρίζει, αφού πρόκειται για τη δημοφιλέστατη Πρωτομαγιά. Μεγάλη γιορτή της υπαίθρου, των λουλουδιών και της άνοιξης, των αστών και των αγροτών, αλλά συγχρόνως και γιορτή της Εργατιάς, έστω κι αν αυτή τη γιορτάζει (και) για δικούς της λόγους.

Η Πρωτομαγιά (May Day), παγκόσμια γιορτή της αναβλαστημένης φύσης, θεωρήθηκε, όπως μας θυμίζει ο καθηγητής της Λαογραφίας Γεώργιος Μέγας (1893-1976) ως οριστική νίκη του καλοκαιριού κατά του χειμώνα και της ζωής κατά του θανάτου. Χαρακτηρίζεται ως γενική αργία, με μαζικές εξόδους στους αγρούς για το κόψιμο των λουλουδιών, το πλέξιμο των παραδοσιακών στεφανιών και την πάνδημη ξεφάντωση. Και η φύση, ως ένα είδος ανταπόδοσης, για την «οργιαστική» λατρεία της, γεμίζει όλον τον κόσμο «με λούλουδα και μ' άνθια».

Η πρώτη Μαΐου (το όνομα του μήνα προέρχεται από τη λατινική λέξη Majus και ήταν αφιερωμένη στους Majores, τους Ρωμαϊκούς προγόνους) πλαισιώνεται και στη χώρα μας με πολλά στοιχεία και παραδοσιακά έθιμα, που έχουν δεχθεί ποικίλες επιδράσεις από τα αρχαιοελληνικά Ανθεστήρια, συναφείς λατρείες των Ρωμαίων για τη βλάστηση και εκδηλώσεις των Βυζαντινών. Συνισταμένη των εθίμων αυτών, όπως παρατήρησε ο καθηγητής της Λαογραφίας Δημήτριος Λουκάτος (1908-2003), «είναι η ανθρώπινη χαρά για την άνοιξη, η αυθόρμητη λατρεία της βλάστησης, οι μαγικές ενέργειες για την τελειώσή της και η προσπάθεια «μετάληψης» από τις δυνάμεις της».

Έτσι, όπως πιστεύεται ακόμα και σήμερα, π.χ. στην Κάρπαθο, το πρωτομαγιάτικο πρωινό πρέπει οι άνθρωποι να σηκωθούν πολύ νωρίς, τα χαράματα, «για να μην τους πιάσει (προλάβει) ο Μάης». Σε αντίθετη περίπτωση, όλον τον χρόνο από τότε θα ξυπνούν πολύ αργά και δεν θα μπορούν να ολοκληρώσουν τις δουλειές τους. Εδώ έχουμε ένα είδος μαγικής προφύλαξης, που άλλωστε κυριαρχεί, από παρετυμολογική προπάντων επίδραση (Μάης – μάγια), και σε άλλες εκδηλώσεις της ημέρας (και ολόκληρου του μήνα). Στο χωριό Δαμασκηνιά της Κοζάνης πάλι, δεν το είχαν σε καλό να βγαίνουν έξω από το σπίτι την Πρωτομαγιά, γιατί φοβούνταν τα μάγια, ως το σημείο, αν έβρισκαν κάτι στον δρόμο, να μην το έπαιρναν, γιατί το θεωρούσαν «μαγεμένο»...

Αλλά η πρώτη του Μάη, όπως ανέφερα, είναι, κατεξοχήν, γιορτή των λουλουδιών. Στην Πάργα π.χ. «από το πρωί της Πρωτομαγιάς τα παιδιά γύριζαν τα σπίτια και τραγουδούσαν το τραγούδι του Μαΐου, στεφανωμένα με λουλούδια και κρατώντας στα χέρια τους μεγάλους κλώνους πορτοκαλιάς ή νεραντζιάς, γεμάτους άνθη, τραγουδούσαν:

του Μηνά
Αλ. Αλεξιάδη
πανεπιστημιακού
και συγγραφέα

«Εμπήκε ο Μάης, εμπήκε ο Μάης μήνας,
ο Μάης με τα τριαντάφυλλα κι ο Απρίλης
με τα ρόδα.

Μάη μου, Μάη δροσερέ και Απρίλη λου-
λουδάτε κ.λπ.»

Στον Άγιο Λαυρέντιο του Βόλου, εξ άλλου, (αλλά και αλλού με κάποιες παραλλαγές) τον Μάιο παρίστανε ένα παιδί, το επονομαζόμενο «Μαγιοπούλο», το οποίο ήταν ανθοστόλιστο και περιφερόταν χορεύοντας στους δρόμους του χωριού με τη συνοδεία χορού μασκοφόρων. Το πλέξιμο όμως του λουλούδινου στεφανιού είναι, θα λέγαμε, το «μαγιοσημο» της Πρωτομηνιάς αυτής. Το στεφάνι αυτό, που αποτελεί και τον προάγγελο του καλοκαιριού, συμβολίζει την ισχύ της ανθοστολισμένης φύσης και το

κρεμάνε στις πόρτες των σπιτιών ακόμα και σήμερα, για να μεταδώσει και εκεί τη δύναμή της. Το έθιμο, επίσης, συναντάμε και σε άλλες χώρες, στην Αγγλία π.χ., όπως σημειώνει ο μελετητής των εθίμων του Βρετανικού εορτολογίου George Long (1800-1879), τα παιδιά, κρατώντας στεφάνια γύριζαν τα σπίτια και τραγουδούσαν:

The first of May is Garland Day.

Πολλές φορές μάλιστα, τραγουδώντας, τα έδειχναν στους νοικοκυραίους, αλλά και στους περαστικούς του δρόμου ζητώντας φιλοδωρήματα.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό έθιμο της ημέρας ήταν παλαιότερα το «μάζεμα» της δροσιάς από τα λιβάδια, τις πρώτες ώρες του Μαγιάτικου πρωινού και το πλύσιμο του προσώπου με αυτή. Αυτό συνέβαινε σε πολλά Ελληνικά μέρη (πρβλ. και τον στίχο τραγουδιού «*Τώρα Μαγιά, τώρα δροσιά, τώρα το καλοκαίρι...*»), όταν νέες γυναίκες και κορίτσια, όπως έγραψε ο Γ. Μέγας, «πηγαίνοντας στην εξοχή μαζεύουν δροσιά πάνω από τα στάχια και τη βάζουν στο στόμα τους ή πλύνουν το πρόσωπό τους, για να είναι δροσερές όλον τον χρόνο». Πρόκειται για πανάρχαιο έθιμο που επιβίωσε και στον Ευρωπαϊκό χώρο. Το συναντούμε σε πολλά μέρη της Μεγάλης Βρετανίας, όπως αναφέρει η Αγγλίδα λαογράφος Christina Hole (1896-1985). Σύμφωνα με αυτό, νέες κοπέλες βγαίνουν ακόμη (1976) πριν από την ανατολή του ήλιου της Πρωτομαγιάς μόνες ή με μικρές παρέες, για να μαζέψουν δροσιά από το χορτάρι και τους θάμνους και να ανοίξουν τα πρόσωπά τους μ' αυτήν. Αυτό γίνεται, γιατί πιστεύουν, όπως και οι πρόγονοί τους, ότι το δέρμα τους θα γίνει πιο όμορφο και θα φύγουν οι φακίδες και άλλα ελαττώματα του προσώπου. Πιστεύουν ακόμη ότι, αν η τελετουργία αυτή γίνει με ακρίβεια, θα τους φέρει καλή τύχη το επόμενο δωδεκάμηνο. Την πίστη της στο έθιμο αυτό, προσθέτει η Hole, εκδήλωσε και η βασίλισσα της Αραγωνίας, την Πρωτομαγιά του 1815. Ανάλογα από άλλους λαούς αναφέρει σε σχετικό βιβλίο του (1955) ο Γερμανός λαογράφος Eugen Fehrle (1880-1957).

Η Πρωτομαγιά όμως είναι, όπως ήδη ανέφερα, και γιορτή των εργατών. Έχει πλέον καθιερωθεί ως ημέρα γενικής εργατικής αργίας σε ανάμνηση της μεγάλης, και αιματηρής, απεργίας των εργατών στο Σικάγο των Η.Π.Α., η οποία έγινε την Πρώτη Μαΐου 1886 για τη διεκδίκηση του οκτάωρου ως καθημερινής εργασίας. Για τον σκοπό αυτόν το 1889 το Διεθνές Εργατικό και Σοσιαλιστικό Συνέδριο του Παρισιού όρισε την Πρώτη Μαΐου ως διεθνή εργατική ημέρα (LabourDay), μετά από πρόταση της Οργάνωσης των Εργατών των Η.Π.Α. Έτσι από το 1890, η Labour Day υποδηλώνει την αργία της ημέρας.

Το οκτάωρο νομοθετήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στα χρόνια της Προεδρίας του Φραγκλίνου Ρούζβελτ (1882-1945). Τον Νοέμβριο του 1915 η Ουρουγουάη καθιέρωσε πρώτη το οκτάωρο και το 1947 καθιερώνεται πια, σε όλον τον κόσμο, ως παγκόσμια εργατική γιορτή.

Στην Ελλάδα ο πρώτος εορτασμός της Πρωτομαγιάς έγινε το 1892 από τον Σοσιαλιστικό Σύλλογο του Σταύρου Καλλέργη. Το 1893 εκατοντάδες εργάτες διαδηλώνουν στην Αθήνα και ζητούν το οκτάωρο, το οποίο τελικά καθιερώνεται το 1937 με νομοθετική ρύθμιση.

Η Εργατική Πρωτομαγιά γιορτάζεται κάθε χρόνο με αποχή από την εργασία, ομιλίες, συγκεντρώσεις, παρελάσεις και πορείες, όπου κυριαρχούν τα συνθήματα της εργατικής τάξης για καλύτερους όρους εργασίας...

***Ο Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης είναι ομότιμος καθηγητής Λαογραφίας στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ και Επίτιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου.**

πηγή www.tovima.gr

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ:

Ο Μηνάς Αλ. Αλεξιάδης είναι Έλληνας πανεπιστημιακός και συγγραφέας. Είναι ομότιμος καθηγητής Λαογραφίας

στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και επίτιμο μέλος (καθηγητής) του Τμήματος Κλασικής Φιλολογίας και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου. Επίτιμος Διδάκτωρ της Σχολής Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Είναι, επίσης, Άρχων Υπομνηματογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου και Άρχων Χαρτουλάριος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής.

Γεννήθηκε στις Μενετές Καρπάθου το 1948, σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και έκανε συμπληρωματικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Το 1982 αναγορεύτηκε αριστοβάθμιος διδάκτωρ Λαογραφίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με θέμα διατριβής «Οι Ελληνικές παραλλαγές για τον δρακοντοκτόνο ήρωα: Aarne – Thompson 300, 301A και 301B, Παραμυθολογική μελέτη». Έχει εκδώσει βιβλία και άλλες μελέτες και έχει συμμετάσχει σε συλλογικούς τόμους.

Στα Πανεπιστημιακά αυτά Ιδρύματα παρακολούθησε, μεταξύ άλλων, προπτυχιακά, μεταπτυχιακά και μεταδιδακτορικά Μαθήματα, Φροντιστήρια και Σεμινάρια της ειδικότητάς του από τους επιφανείς καθηγητές Δημήτριο Σ. Λουκάτο, Μιχαήλ Γ. Μερακλή, I. M. Lewis και Alan Dundes. Τα μαθήματα αυτά συνετέλεσαν στην καλύτερη επιστημονική του συγκρότηση. Πραγματοποίησε επίσης επιστημονική έρευνα στο Taylor Institution του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (1983 και 1989). Εκεί μελέτησε τα Κατάλοιπα του γνωστού νεοελληνιστή, αρχαιολόγου, διαλεκτολόγου και λαογράφου Richard M. Dawkins (1871-1955). Από την έρευνα αυτή προέκυψαν σχετικά δημοσιεύματα, τα οποία ανέδειξαν την προσφορά του Άγγλου επιστήμονα στην Ελληνική Λαογραφία.

Χορωδία

Φωνές που υψώνονται στον αέρα,
σε μια αρμονία που δεν γνώριζες.
Κάθε ήχος, κάθε νότα,
σμίγει και γίνεται ένα,
μια καρδιά που χτυπά στον ίδιο ρυθμό.

Η χορωδία ενώνει, μια κοινή εμπειρία,
αφιέρωση της φωνή τους στο ίδιο πρόσωπο,
αυτό το πρόσωπο είναι ο καθένας,
και ταυτόχρονα όλοι μαζί.

Το τραγούδι γνωρίζει,
ανθρώπινη καθολικότητα είναι η κοινή φωνή,
όλα εκείνα που συνδέουν τα πλάσματα,
χωρίς φραγμούς. Συναυλία.

Για σένα, για μένα
ένα τραγούδι που γεννιέται από το ίδιο αίμα,
μελωδίες που σμίγουν τους κόσμους μας.

Νοσταλγικό

Τυλίγει τον χρόνο,
σαν πέπλο, απόδειξη της ύπαρξης.

Τα αρώματα που δεν χάνονται.
Γίνονται αόρατα μονοπάτια στη μνήμη,
σε οδηγούν πίσω,
στην νοσταλγία της στιγμής.

Δεν ξεθωριάζουν.
Χαράσσονται στο δέρμα της ψυχής.

Σε κράτησαν όρθιο,
και σιωπηλά σε έπλασαν.

Κάθε συνάντηση,
ένα κομμάτι του εαυτού σου,
όπως τότε.
Η μυρωδιά που δεν θα ξεχάσεις,
η απόδειξη πως έζησες.

Της Ειρήνης Κτενίδου

Οι θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης του Διαδικτύου - κυρίως στους νέους

Σε ερωτήσεις και απαντήσεις

Β' ΜΕΡΟΣ

8. Τι είδους παράνομο περιεχόμενο μπορεί να δημοσιεύεται μέσω του Διαδικτύου;

Βάσει της Ελληνικής νομοθεσίας, το παρακάτω περιεχόμενο είναι παράνομο:

- Παιδική πορνογραφία, σεξουαλική παρενόχληση.
- Προτροπή σε αυτοκτονία
- Ρατσισμός, ξενοφοβία, τρομοκρατία
- Οικονομικό έγκλημα, απάτες
- Hacking, Cracking
- Εκφοβισμός
- Εξύβριση, συκοφαντική δυσφήμιση
- Παραβίαση προσωπικών δεδομένων, πνευματικής ιδιοκτησίας, απορρήτου των επικοινωνιών.

9. Τι είναι η ηλεκτρονική παρενόχληση;

Η ηλεκτρονική παρενόχληση (cyberbullying) είναι η επιθετική συμπεριφορά από πρόθεση με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων (κυρίως του Διαδικτύου ή των δικτύων κινητής τηλεφωνίας). Χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο (μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή ηλεκτρονικά μηνύματα) ο θύτης επιχειρεί να προσβάλλει, να κοροϊδέψει, να ενοχοποιήσει ή ακόμη και να απειλήσει το θύμα. Η ηλεκτρονική παρενόχληση αφορά κυρίως παιδιά και εφήβους, που έτσι κι αλλιώς χρησιμοποιούν περισσότερο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τα παιδιά, που παρενοχλούνται με αυτόν τον τρόπο, συχνά νιώθουν απροστάτευτα, δυστυχή, φοβισμένα. Αναπτύσσουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και περιορίζουν τις κοινωνικές τους σχέσεις. Συχνά αρνούνται να συνεχίσουν την φοίτηση στο σχολείο. Κάποιες φορές οι συνέπειες της ηλεκτρονικής παρενόχλησης μπορεί να είναι ακραίες, πχ. απόπειρα αυτοκτονίας, ανάπτυξη σοβαρής ψυχοπαθολογίας κ.λπ.

Η ηλεκτρονική παρενόχληση μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους:

- Με ηλεκτρονικά μηνύματα με προσβλητικό ή απειλητικό περιεχόμενο.
- Με ανάρτηση φωτογραφιών, βίντεο κ.λπ., με αντίστοιχο περιεχόμενο, στο Διαδίκτυο (σελίδες κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικά ημερολόγια κλπ).
- Με διάδοση υβριστικών ή εξευτελιστικών πληροφοριών, σε βάρος του θύματος, με χρήση κινητού τηλεφώνου, ηλεκτρονικών μηνυμάτων κ.λπ.
- Με την κλοπή της ηλεκτρονικής ταυτότητας του θύματος σε μία ιστοσελίδα, με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση ή τον εξευτελισμό του.

10. Πώς μπορούμε να προστατευθούμε ή να προστατεύσουμε τα παιδιά μας από την ηλεκτρονική παρενόχληση;

α. Εάν νιώθουμε άβολα σε μια συνομιλία, μπορούμε να την διακόψουμε, να διακόψουμε την παρουσία μας στην ιστοσελίδα, στην οποία γίνεται, να αλλάξουμε ηλεκτρονική διεύθυνση.

β. Συζητούμε με το παιδί μας για την ηλεκτρονική παρενόχληση, και του ζητούμε να μας ενημερώσει, όποτε του συμβεί κάτι τέτοιο. Εξοικειωνόμαστε με την χρήση των σύγχρονων ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, ώστε να μπορούμε να παρακολουθούμε την χρήση τους από το

του Δρα Ιωάννη
Σιγάλα
παιδοψυχιάτρου

παιδί μας, αλλά και να του είμαστε βοηθητικοί, αν χρειαστεί. Δεν αποφεύγουμε την χρήση του Διαδικτύου, ούτε την απαγορεύουμε στο παιδί μας. Το Διαδίκτυο (και η κινητή τηλεφωνία) είναι πλέον μέρος της ζωής μας.

γ. Προσέχουμε το παιδί μας για ενδείξεις παρενόχλησης. Αν παρατηρήσουμε ότι είναι αναστατωμένο, αποφεύγει τους φίλους ή τους συμμαθητές του, ότι έχουν πέσει οι σχολικές του επιδόσεις ή προσπαθεί να μη πάει σχολείο, συζητούμε μαζί του.

δ. Δεν διαγράφουμε μηνύματα με υβριστικό, απειλητικό κλπ περιεχόμενο. Τα αποθηκεύουμε, γιατί μπορεί να χρειαστούν σαν αποδεικτικά

στοιχεία. Δεν απαντούμε σε τέτοια μηνύματα και δεν υποβαθμίζουμε την σημασία τους.

ε. Αν το παιδί μας παρενοχλείται από άλλο παιδί (π.χ. από έναν συμμαθητή του), μπορούμε να αναζητήσουμε τους γονείς του άλλου παιδιού και να συζητήσουμε το θέμα μαζί τους. Στην περίπτωση αυτή τόσο το θύμα, όσο και ο θύτης χρειάζονται υποστήριξη (το ίδιο μπορεί να ισχύει και για τις οικογένειές τους).

στ. Μπορούμε να επικοινωνήσουμε με την Εταιρεία που μας παρέχει την σύνδεση με το Διαδίκτυο ή την Εταιρεία κινητής τηλεφωνίας, με την οποία συνεργαζόμαστε. Μπορούμε να αλλάξουμε ηλεκτρονική διεύθυνση ή αριθμό κινητού τηλεφώνου.

ζ. Αν θεωρήσουμε ότι δεν μπορούμε μόνοι μας να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα, μπορούμε να αποταθούμε στην ανοικτή τηλεφωνική γραμμή safeline ή να επικοινωνήσουμε με την Γραμμή Βοήθειας του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου στο τηλέφωνο 8001180015 ή στην διεύθυνση help@saferinternet.gr.

11. Τι εννοούμε με τον όρο «αποπλάνηση ανηλίκων μέσω του Διαδικτύου»;

Με τον όρο αυτόν εννοούμε την διαδικασία, με την οποία παιδόφιλοι, δίνοντας ψευδή στοιχεία για τον εαυτό τους, χρησιμοποιούν δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης ή χώρους ανοικτής επικοινωνίας (chat rooms) προκειμένου να προσελκύσουν παιδιά ή εφήβους και να τα κακοποιήσουν ή να τα εκμεταλεутούν σεξουαλικά. Τα άτομα αυτά προσπαθούν αρχικά να εξοικειωθούν με τα υποψήφια θύματά τους και να αποσπάσουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής τους, τα ενδιαφέροντα, τα χόμπι και τις σεξουαλικές τους εμπειρίες, ενώ συχνά τους στέλνουν υλικό με σεξουαλικό ή πορνογραφικό περιεχόμενο (φωτογραφίες, βίντεο κ.λπ). Επιχειρούν έτσι να κερδίσουν την εμπιστοσύνη των παιδιών, ώστε να τα πείσουν ότι η ανάπτυξη μεταξύ τους σεξουαλικής σχέσης μπορεί να είναι αποδεκτή και ότι χρειάζεται να μείνει μυστική από τους γονείς τους.

Η πιο ευάλωτη ηλικιακή ομάδα για το φαινόμενο της αποπλάνησης είναι οι έφηβοι, και ιδιαίτερα κορίτσια 13-15 ετών. Στην ηλικία αυτή τα παιδιά αρχίζουν να εξερευνούν την σεξουαλικότητά τους, να διεκδικούν την ανεξαρτησία τους, ενώ συνήθως διαθέτουν μεγάλη εξοικείωση με την

χρήση του Διαδικτύου. Τους λείπει όμως η απαραίτητη εμπειρία ζωής, και έτσι μπορούν να γίνουν εύκολοι στόχοι για πορνογραφία ή σεξουαλική εκμετάλλευση.

Με τον όρο «παιδική πορνογραφία» εννοούμε την απεικόνιση ανηλίκων που συμμετέχουν σε σεξουαλικές πράξεις ή καταστάσεις που υποδηλώνουν σεξουαλικές δραστηριότητες. Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Διαδικτυακά Εγκλήματα του Συμβουλίου της Ευρώπης η παιδική πορνογραφία έχει τις εξής μορφές: α. Ένας ανήλικος που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα· β. ένα άτομο που συμμετέχει σε σεξουαλική δραστηριότητα προσποιούμενο ότι είναι ανήλικος· γ. ρεαλιστικές εικόνες που αναπαριστούν ένα ανήλικος να συμμετέχει σε σεξουαλικές δραστηριότητες.

12. Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατεύσουμε τα παιδιά μας (ή τον εαυτό μας) από την σεξουαλική εκμετάλλευση μέσω του Διαδικτύου;

α. Οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης και οι χώροι ανοικτής επικοινωνίας (chat rooms) δεν είναι ασφαλείς τόποι επικοινωνίας, δεδομένου ότι δεν διατηρείται απαραίτητα η ανωνυμία των συμμετεχόντων, καθώς και ότι δεν είναι εύκολη η επαλήθευση της ταυτότητάς τους.

Έτσι είναι χρήσιμο να προσεγγίζουμε διαδικτυακές γνωριμίες με επιφύλαξη, ειδικά αν δεν γνωρίζουμε τους συνομιλητές μας προσωπικά.

β. Σαν γονείς είναι σημαντικό να είμαστε εξοικειωμένοι με το Διαδίκτυο και να συζητούμε με τα παιδιά μας για τους κινδύνους της χρήσης του. Επιπλέον χρειάζεται να γνωρίζουμε τις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούν, ώστε να ελέγχουμε αν αυτές διαθέτουν επίβλεψη (moderation). Τέλος είναι καλό να είμαστε ενημερωμένοι για τις διαδικτυακές γνωριμίες των παιδιών, με τον ίδιο τρόπο που προσπαθούμε να γνωρίζουμε και τους φίλους στους στον πραγματικό κόσμο.

γ. Είναι καλό να αποθηκεύουμε τις διαδικτυακές συνομιλίες μας και να παροτρύνουμε τα παιδιά μας να κάνουν το ίδιο. Έτσι έχουμε την δυνατότητα να κάνουμε τεκμηριωμένη καταγγελία, αν χρειαστεί.

δ. Είναι σημαντικό να τονίσουμε στο παιδί μας την αξία των προσωπικών δεδομένων (αριθμοί τηλεφώνων, ηλεκτρονικές διευθύνσεις, διεύθυνση σπιτιού και σχολείου κ.λπ.), ώστε να μη τα δίνει σε άτομα ή χώρους που δεν εμπιστεύεται απόλυτα.

ε. Σε περίπτωση ανάγκης μπορούμε να αποταθούμε στην ανοικτή τηλεφωνική γραμμή safeline ή να επικοινωνήσουμε με την Γραμμή Βοήθειας του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου στο τηλέφωνο 8001180015 ή στην διεύθυνση help@saferinternet.gr όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω.

13. Ποια είναι τα οφέλη από την χρήση των ηλεκτρονικών παιχνιδιών;

Το Διαδίκτυο παρέχει πολλές δυνατότητες ψυχαγωγίας στους χρήστες του, συνήθως με χαμηλό ή καθόλου κόστος. Τα ηλεκτρονικά και τα διαδραστικά παιχνίδια είναι πολύ εύκολο να βρεθούν στο Διαδίκτυο και είναι ιδιαίτερα συναρπαστικά. Παίζονται με την χρήση υπολογιστή συνδεδεμένου ή όχι, παιγνιδομηχανών, φορητών συσκευών ή κινητών τηλεφώνων. Θεωρούνται ότι συμβάλουν στην ανάπτυξη δημιουργικότητας, φαντασίας, γνώσεων, στην κοινωνικοποίηση, αλλά και στην βελτίωση της συγκέντρωσης και της προσοχής των νέων ανθρώπων. Τα οφέλη από την χρήση τους είναι τα εξής:

α. Συμβάλουν στην ανάπτυξη της οπτικής προσοχής, της ικανότητας λεπτών κινήσεων, της αντίληψης του χώρου, των γνωστικών δεξιοτήτων, την ταχύτητα επεξεργασίας πληροφοριών.

β. Βελτιώνουν την ικανότητα στρατηγικής σκέψης,

σχεδιασμού και ελέγχου υποθέσεων και επίλυσης προβλημάτων.

γ. Καλλιεργούν την φαντασία, την δημιουργικότητα, την ικανότητα αλληλεπίδρασης με τους άλλους, την ευελιξία.

δ. Αυξάνουν τις ικανότητες των παικτών να ακολουθούν κανόνες και οδηγίες, να αναπτύσσουν αυτοπειθαρχία.

Γενικά τα ηλεκτρονικά παιχνίδια μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη του νοητικού δυναμικού και της κοινωνικότητας των παικτών. Επιπλέον μπορούν να έχουν θετική συνεισφορά στην εκπαίδευση γενικά, αλλά και ειδικότερα στην εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες (σωματικές, νοητικές, επικοινωνιακές).

14. Τι προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσει κανείς παίζοντας ηλεκτρονικά ή διαδικτυακά παιχνίδια;

Στην ενότητα αυτήν θα μας απασχολήσει η χρήση ηλεκτρονικών παιχνιδιών, που “κατεβαίνουν” από το Διαδίκτυο, τα διαδικτυακά, διαδραστικά παιχνίδια και η ενασχόληση με τυχερά παιχνίδια (τζόγος) μέσω του Διαδικτύου. Τα παιδιά και οι νέοι συχνά υποκαθιστούν με αυτά τους παραδοσιακούς τρόπους ψυχαγωγίας και επικοινωνίας. Το γεγονός αυτό όμως μπορεί να προκαλέσει παρενέργειες στην αξιοποίηση του χρόνου, στις διαπροσωπικές τους σχέσεις, καθώς και στην γενικότερη ψυχοκοινωνική τους εξέλιξη. Συγκεκριμένα, τα προβλήματα που μπορεί να υπάρξουν από την χρήση των παιχνιδιών αυτών, είναι τα εξής:

α. Υπερβολική ενασχόληση. Μπορεί να επηρεαστούν αρνητικά η αξιοποίηση του χρόνου στην καθημερινότητα (π.χ. οι διατροφικές συνήθειες, οι ώρες του ύπνου κ.λπ.), η εκπαίδευση, η εργασία, οι διαπροσωπικές επαφές. Τα διαδραστικά παιχνίδια επιτρέπουν στους παίκτες να επικοινωνούν (να συνομιλούν, να συμμετέχουν σε εικονικές μάχες κ.λπ.) με άγνωστα άτομα, από όλο τον κόσμο. Στην περίπτωση αυτή χρειάζεται να λαμβάνονται οι προφυλάξεις που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

β. Ακατάλληλο περιεχόμενο, ειδικά για ανηλίκους. Μπορεί να υπάρχουν σκηνές έντονης βίας, σεξουαλικές ή τρομακτικές σκηνές ή να χρησιμοποιείται γλώσσα ακατάλληλη για παιδιά (π.χ. με χυδαίες εκφράσεις ή σεξουαλικές αναφορές). Προκειμένου να βοηθούνται οι γονείς στην επιλογή κατάλληλων παιχνιδιών για την ηλικία των παιδιών τους, μπορούν να συμβουλευθούν τις ειδικές επεξηγηματικές ενδείξεις στην συσκευασία των παιχνιδιών. Οι ενδείξεις αυτές καθορίζονται σύμφωνα με το σύστημα PEGI (Pan European Game Information – Πανευρωπαϊκό σύστημα πληροφοριών για τα παιχνίδια).

γ. Τυχερά παιχνίδια (τζόγος). Περιλαμβάνουν απλά στοιχεία (ποδόσφαιρο, ιππόδρομος κ.λπ.), ρουλέτα, χαρτοπαίγνια, τάβλι κ.λπ. Υπάρχει μεγάλος εθισμού με όλες τις συνέπειες, που αυτός συνεπάγεται, καθώς και απώλειας χρημάτων, που μπορεί να κυμαίνεται από μικρά ποσά μέχρι ολόκληρες περιουσίες. Είναι πολύ εύκολο να παίζει κανείς τυχερά παιχνίδια στο Διαδίκτυο, αφού μπορεί άνετα να στοιχηματίζει από τον υπολογιστή του, ενώ συμμετέχει σε ομαδικά παιχνίδια (π.χ. πόκερ) σε ηλεκτρονικό χώρο πάντα διαθέσιμο, με άγνωστους συμπαίκτες. Παράλληλα υπάρχει κίνδυνος υποκλοπής των στοιχείων των πιστωτικών καρτών των παικτών και οικονομικής εκμετάλλευσής τους.

δ. Έκθεση σε διαφημιστικό υλικό. Συχνά υπάρχουν ενσωματωμένες (κρυμμένες) διαφημίσεις μέσα στα σύγχρονα ηλεκτρονικά παιχνίδια, ειδικά στα διαδικτυακά. Άλλοτε οι διαφημίσεις αποτελούν μέρος του περιεχομένου των παιχνιδιών, ώστε να μη διακρίνονται εύκολα από τα παιδιά.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

«ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ»

1. Ορισμός-Έννοια παιχνιδιού

Ο σαφής ορισμός της έννοιας του παιχνιδιού έχει αποτελέσει κατά καιρούς αντικείμενο μελέτης και προβληματισμού για πολλούς ερευνητές. Η διατύπωση ενός και μόνο σαφούς και κοινά αποδεκτού ορισμού δεν είναι εφικτή λόγω κυρίως της πολυδιάστατης και σύνθετης φύσης του. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει πρώτα να προσδιοριστούν όλα εκείνα τα καθολικά χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν το παιχνίδι από κάθε άλλη δραστηριότητα (Αυγητίδου, 2001:13-14). Κατά την Αυγητίδου, «το παιχνίδι είναι μία γεμάτη νόημα διαδικασία, κατά την οποία τα παιδιά συνδημιουργούν ερευνητικά τον κόσμο τους με τους συνομήλικούς τους και μαθαίνουν μέσα από τις αλληλοεπιδράσεις με τους φίλους τους». (Αυγητίδου, 2001:172). Σύμφωνα με τον ορισμό της Μπότσογλου, Κ. ((2010).

Υπαίθριοι χώροι παιχνιδιού και παιδί: Ποιότητα, ασφάλεια, παιδαγωγικές εφαρμογές. Αθήνα: Gutenberg.) το παιχνίδι είναι συνδεδεμένο με τη βρεφική και κυρίως με την παιδική ηλικία. Αποτελεί ένα σημαντικό μέσο μάθησης και βοηθά στην ολόπλευρη και σφαιρική ανάπτυξη των παιδιών. Αντανακλά τα ένστικτα των παιδιών, είναι εθελοντικό και συχνά αυθόρμητο. (Μπότσογλου, 2010).

2. Θεωρίες για το παιχνίδι

Η θεωρητική πλαισίωση του παιχνιδιού αναπτύχθηκε περισσότερο στη νεότερη εποχή. Επιστήμονες από πολλούς και διαφορετικούς κλάδους ανέπτυξαν θεωρίες για το παιχνίδι, μελετώντας το από τη δική τους οπτική κάθε φορά και συμβάλλοντας στην κατανόηση της αξίας του. (Αυγητίδου, 2007:553-554).

2.1. Γνωστική-εξελικτική θεωρία του Piaget.

Ο Piaget πίστευε πως το παιδί μέσω του παιχνιδιού συνδυάζει όλες τις πληροφορίες που έχει στο μυαλό του, ενσωματώνει νέες εμπειρίες στα υπάρχοντα πλαίσια κατανόησης, μαθαίνει να παρατηρεί, να αντιλαμβάνεται τις ιδιότητες του περιβάλλοντος και να κατανοεί τις δικές τους αντιδράσεις. Ο Piaget θεωρεί το παιχνίδι βασικό εργαλείο για τη γνωστική ανάπτυξη, αφού μέσω αυτού το παιδί ανακαλύπτει δεξιότητες και χτίζει γνώση. (Νόβα-Καλτσούνη. 1996).

2.2. Κοινωνικοπολιτισμική Θεωρία του Vygotsky.

Ο Vygotsky πίστευε ότι το παιδί μέσω του παιχνιδιού αποκτά δεξιότητες και στάσεις απαραίτητες για την κοινωνική του προσαρμογή και συμμετοχή. Η επιθυμία του για παιχνίδι προέρχεται από την ανάγκη του να λύσει, να κατανοήσει και να κατακτήσει μία δύσκολη ή ανοίκεια κατάσταση, συναισθηματικά και νοητικά. Το παιδί, μέσω του παιχνιδιού, θέτει στον εαυτό του εσωτερικούς κανόνες, εισάγεται στον κόσμο των συμβόλων, της σκέψης και της γλώσσας, δοκιμάζει και υποδύεται ρόλους της καθημερινότητας. (Σμαράγδα-Τσιαντζή, 1996).

2.3. Κοινωνική Θεώρηση του παιχνιδιού.

Σύμφωνα με την παραπάνω θεωρία, το παιδί παρουσιάζεται ως «μία δραστηριότητα, λειτουργική για τη διαιώνιση της κοινωνικής ευταξίας» (Αυγητίδου, 2001:22). Σημαίνει πως το παιχνίδι συμβάλλει στην εσωτερίκευση αξιών, των αντιλήψεων και των αποδεκτών συμπεριφορών της ευρύτερης κοινωνίας. Άρα, το παιδί, παίζοντας, έρχεται σε επαφή και αφομοιώνει τα στοιχεία του πολιτισμού του περιβάλλοντος όπου ζει. (Κωνσταντινόπουλος, 2007:36).

2.4. Ψυχαναλυτική Θεωρία του παιχνιδιού.

Ο Freud θεωρεί ότι το παιχνίδι συνιστά ένα μέσο «κάθαρσης»

της Ελένης
Μπλιούμη-Μπαρά
εκπαιδευτικού, MSc
Δημιουργικής Γραφής &
Λογοτεχνικής Συγγραφής

και λύτρωσης για το παιδί, αφού μέσω αυτού απελευθερώνεται από την ένταση που ενδεχομένως βιώνει σε καθημερινή βάση. Σε πολλές περιπτώσεις το παιχνίδι μπορεί να λειτουργήσει και θεραπευτικά, αφού μέσω του παιχνιδιού και της επανάληψης το παιδί επεξεργάζεται και ξεπερνά-όσο είναι δυνατόν-τυχόν τραυματικές και αρνητικές εμπειρίες του παρελθόντος. (Ματσαγγούρας, 2003:110).

2.5. Θεωρία Προάσκησης των Ενστίκτων.

Διαπιστώθηκε από τον Κ. Groos(1861-1916) και παρουσιάζει το παιχνίδι ως έναν τρόπο που βοηθά το παιδί να αναπτύσσεται και αν ασκείται σωματική και πνευματικά έτσι ώστε να αποκομίζει συγχρόνως και τα απαραίτητα για τη μετέπειτα ζωή του εφόδια. (Κανάκης, 1990:20-21).

2.6. Θεωρία της επιτυχίας και της εξάρσεως του «εγώ».

Βασικός της εκπρόσωπος είναι ο J. Chateau, ο οποίος πρεσβεύει ότι το παιχνίδι χρησιμοποιείται από το παιδί ως μέσο για να βιώνει το αίσθημα της επιτυχίας, να αναδεικνύει τις ικανότητές του και αν ικανοποιεί την ανάγκη του για αυτοεπιβεβαίωση, μέσα από καταστάσεις νίκης που μπορεί να πλάθει και να βιώνει. Μέσα από αυτήν την ατομική επιβεβαίωση, το παιδί εφοδιάζεται με θάρρος και επιδιώκει να φτάσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα στο επίπεδο των μεγαλύτερών του. (Αντωνιάδης, 1994).

2.7. Θεωρία της Πλεονάζουσας Ενεργητικότητας.

Διαπιστώθηκε από τους H.Spencer και F.Siller (1899) και αντιμετωπίζει το παιχνίδι ως έναν τρόπο που επιτρέπει στο παιδί να εκτονώσει τα πλεονάζοντα αποθέματα ενεργητικότητας που φέρει μέσα του, και έτσι να επέλθει η οργανική του ισορροπία και το αίσθημα της χαράς και της επιθυμίας για επιπλέον παιχνίδι. (Ματσαγγούρας, 2003:108-109).

3. Κατηγορίες παιχνιδιού

Σύμφωνα με τον Prensky (2007), υπάρχουν έξι κατηγορίες παιχνιδιού: το αυθόρμητο, το οργανωμένο, τα μη ανταγωνιστικό παιχνίδι, το ανταγωνιστικό παιχνίδι, οι πνευματικοί αγώνες και τα αθλήματα. Ο Αντωνιάδης (1994) από την άλλη, διακρίνει τα παιχνίδια σε: 19 ομαδικά, ατομικά, παιχνίδια με ομαδική κίνηση, παιχνίδια με διαδοχική κίνηση, παιχνίδια που απαιτούν μεγάλη μυϊκή προσπάθεια και παιχνίδια που απαιτούν μικρή μυϊκή προσπάθεια. Μερικές κατηγορίες παιχνιδιών καταθέτονται παρακάτω:

3.1. Ατομικό-μοναχικό παιχνίδι.

Το παιδί παίζει μόνο του, ανεξάρτητα από τα άλλα παιδιά. Παίζει παιχνίδια που είναι συνήθως διαφορετικά αυτά των άλλων παιδιών. Ενώ είναι κοντά στα άλλα παιδιά δεν ενδιαφέρεται παρά για τη δική τους δραστηριότητα. Το ατομικό-μοναχικό παιχνίδι, δίνει τη δυνατότητα στο παιδί να αντιληφθεί την ύπαρξη και την αξία της προσωπικότητάς του. Ενισχύεται επίσης το κομμάτι της δημιουργικότητάς του, γίνεται περισσότερο εφευρετικό και μπορεί να σκεφτεί παραπάνω από μία λύσεις σε κάποιο πρόβλημα, καθώς και μαθαίνει να έχει υπομονή σε μερικές καταστάσεις. Όταν το παιδί παίζει μόνο του, μπορεί να εξασκήσει της καινούριες δεξιότητες που έχει κατακτήσει, να δοκιμάσει ενστικτωδώς τις υπάρχουσες φυσικές και πνευματικές του ιδιότητες, αλλά και να νιώσει ελεύθερο, αφού μπορεί να αναπαράγει τις καθημερινές του εμπειρίες όπως εκείνο θέλει, χωρίς να το παρατηρεί και να το επιβλέπει κανείς, νιώθει δηλαδή ανεξάρτητο (Κάππας, 2005).

3.2. Ομαδικό παιχνίδι.

Συμμετέχοντας στο ομαδικό παιχνίδι, τα παιδιά αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, δρουν εκ περιτροπής, μοιράζονται, αποφασίζουν για το τι θα παίξουν και συνεργάζονται αναπτύσσοντας τις ιδέες τους. (Αντωνιάδης, 1994). Ενεργοποιεί τις σωματικές και ψυχικές δυνάμεις του παιδιού, του αναπτύσσει το θάρρος, την υπομονή, του μαθαίνει να λειτουργεί με κανόνες, να σέβεται το αποτέλεσμα της πλειοψηφίας και την αξία της συνεργασίας θυσιάζοντας πολλές φορές τα «θέλω» του προς όφελος της ομάδας (Αντωνιάδης, 1994).

3.3. Παράλληλο παιχνίδι.

Αυτή η κατηγορία του παιχνιδιού επιτρέπει στα παιδιά να γίνονται πρότυπα το ένα για το άλλο και μέσω της διαδικασίας της παρατήρησης, αναπτύσσουν γλωσσικές, κινητικές, κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες, ενώ ταυτόχρονα διατηρούν την ικανότητά τους να παίζουν μόνο τους. (Δημητρίου - Χατζηγεωργίου, 2001).

3.4. Αυθόρμητο-ελεύθερο παιχνίδι.

Σε αυτό το παιχνίδι τα παιδιά επιλέγουν μόνο τους με τι, ποιον, πώς και πόση ώρα θέλουν να παίξουν, χωρίς την καθοδήγηση της εκπαιδευτικού. Κατά τη διάρκειά του, τα παιδιά κοινωνικοποιούνται, έρχονται σε επαφή ή αναζητούν φίλους που επιθυμούν, ορίζουν κανόνες, μοιράζονται ρόλους και εξερευνούν το περιβάλλον τους σύμφωνα με τις ανάγκες τους, τα ενδιαφέροντά τους και τον ατομικό ρυθμό ανάπτυξης τους (Γενειατάκη-Αρβανιτίδου, 2003).

3.5. Κατευθυνόμενο παιχνίδι.

Σε αυτό το είδος παιχνιδιού, η εκπαιδευτικός προετοιμάζει, οργανώνει, καθοδηγεί και εμψυχώνει τα παιδιά προσφέροντάς τους κατευθυνόμενα παιχνίδια, με την προϋπόθεση πάντα ότι αυτά λειτουργούν από τη μια ως εργαλεία μάθησης και από την άλλη προσφέρουν τόσο πλούσια ερεθίσματα για ολόπλευρη ανάπτυξη όσο και τη δυνατότητα αναπροσαρμογής και αλλαγής σχεδιασμού, αν κριθεί αναγκαίο (Πανταζής, 2002).

4. Είδη παιχνιδιού

Τα βασικότερα είδη παιχνιδιού συμφώνα με την ελληνική και ξένη βιβλιογραφία είναι:

4.1. Παιχνίδια με κανόνες.

Αποτελούν την πιο ολοκληρωμένη μορφή παιχνιδιού και συντελούν στην κοινωνικοποίηση του παιδιού, καθώς αναφέρονται σε ομαδοσυνεργατικά παιχνίδια, τα οποία συνδέονται με προκαθορισμένους κανόνες, τους οποίους όλοι οφείλουν να υπακούουν και να σέβονται (Prensky, 2007). Μέσω των παιχνιδιών με κανόνες, τα παιδιά αναπτύσσουν ηθικές αξίες, υπομονή και μαθαίνουν να λειτουργούν θέτοντας όρια στη συμπεριφορά τους, τόσο σε σχέση με το εαυτό τους όσο και σε σχέση με τους άλλους (Αντωνιάδης, 1994).

4.2. Συνεργατικά παιχνίδια.

Είναι γεγονός ότι τα παιδιά από μικρή ηλικία συναναστρέφονται με άλλα παιδιά δημιουργώντας ομάδες με κοινά ενδιαφέροντα. Με τα ομαδο-συνεργατικά παιχνίδια, τα παιδιά αναπτύσσουν την κοινωνικότητά τους, εξασκούν τη δημοκρατική τους συμπεριφορά, χρησιμοποιούν τον διάλογο, σέβονται τις απόψεις των άλλων, ανταλλάσσουν σκέψεις και συναισθήματα και, τέλος, μαθαίνουν να αποδέχονται τη πολιτισμική ετερότητα των συμμαθητών τους (Ματσαγγούρας, 1998).

4.3. Συμβολικά-Φανταστικά παιχνίδια.

Το συμβολικό παιχνίδι αποτελεί το θεμέλιο στη διαδικασία μάθησης των παιδιών, καθώς συμβάλει στην ανάπτυξή τους, ενισχύει τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, καλλιεργεί την αφηρημένη σκέψη τους, αναπτύσσει την ενσυναίσθησή τους και τους δίνει την ευκαιρία να εκφράσουν τα άγχη, τις ανασφάλειες, τους φόβους και τα συναισθήματά τους χωρίς το φόβο να εκτεθούν (Κοντογιάννη, 2000).

4.4. Κατασκευαστικά παιχνίδια.

Με τα παιχνίδια κατασκευών τα παιδιά αναπτύσσουν τη

φαντασία τους, ενδυναμώνουν τον συντονισμό ματιού-χεριού τους, αναπτύσσουν δεξιότητες λεπτής και αδρής κινητικότητας, ενισχύουν τη δημιουργικότητά τους, έρχονται σε επαφή με απλές μαθηματικές και φυσικές έννοιες, καθώς και αναπτύσσουν σε μεγάλο βαθμό, τόσο τη νοημοσύνη τους, όσο και την ικανότητά τους να επιλύουν προβλήματα (Ness & Farenga, 2007).

4.5. Δραματικά παιχνίδια.

Μέσω του δραματικού παιχνιδιού τα παιδιά δημιουργούν φανταστικά σενάρια προσποίησης, αλληλεπιδρώντας με φίλους τους και αναπτύσσοντας δεξιότητες φαντασίας και συμβολισμού (Ashiabi, 2007). Σημαντικός αριθμός ερευνών (Kagan, 1981; Nicolich, 1977; Watson & Fisher, 1980), συμφωνεί ότι το δραματικό παιχνίδι αποτελεί τη «γέφυρα» μέσω της οποίας τα παιδιά μεταβαίνουν από το συμβολικό παιχνίδι με αντικείμενα, στο παιχνίδι ανάληψης ρόλων και τη συμβολική μεταμόρφωση της ταυτότητάς τους (Kagan, 1981; Nicolich, 1977; Watson & Fisher, 1980, όπ. αναφ. στην Παπλωματά, 2004, σελ.17).

4.6. Παιχνίδι στον εξωτερικό σχολικό χώρο.

Ο αύλειος σχολικός χώρος αποτελεί ένα περιβάλλον πλούσιο σε περιβαλλοντικά ερεθίσματα, τα οποία συμβάλλουν στην αύξηση της φυσικής δραστηριότητας των παιδιών, στη ρύθμιση της διέγερσής τους, στην προώθηση του πειραματισμού και της εξερεύνησης, καλύπτοντας με αυτό τον τρόπο βασικές ανάγκες των παιδιών όπως η περιπέτεια, το ρίσκο, η ελευθερία δράσης και η περιέργεια (Greenman, 1993, όπ. αναφ. στο Καλπογιάννη, Φύσσας, & Αβδελίδου, 2015, σελ 58). Επιπλέον, το παιχνίδι στον εξωτερικό χώρο, ενισχύει δραστηριότητες για βιωματική μάθηση, ανάπτυξη δεξιοτήτων αδρής και λεπτής κινητικότητας και, τέλος, συμβάλλει στην προώθηση της κοινωνικοποίησης και της αλληλεπίδρασης των παιδιών, τόσο με το κοινωνικό όσο και με το φυσικό περιβάλλον (Ρέντζου & Σακελλαρίου, 2014).

4.7. Ριψοκίνδυνο παιχνίδι.

Τα ριψοκίνδυνα παιχνίδια, σύμφωνα με την Sandseter (2007), διαδραματίζονται κυρίως, στους υπαίθριους σχολικούς χώρους κατά τη διάρκεια των ελεύθερων δραστηριοτήτων των παιδιών, και διακρίνει έξι τύπους ρίσκου που τα χαρακτηρίζουν: α) τα μεγάλα ύψη (π.χ. σκαρφάλωμα, αναρρίχηση), β) τις μεγάλες ταχύτητες (π.χ. κούνιες, πατίνια, τσουλήθρες), γ) τα επικίνδυνα εργαλεία (π.χ. βέλη, σπαθιά, τόξα), δ) τα επικίνδυνα στοιχεία (π.χ. φωτιά, βαθιά ή ορμητικά νερά), ε) τη σωματική βία και τις τούμπες (π.χ. πάλη, μάχες, «πόλεμο»), και τέλος, στ) τα παιχνίδια που απαιτούν εξαφανίσεις (π.χ. κρυφτό).

5. Χαρακτηριστικά του παιχνιδιού

Τα παιχνίδια σε οποιοδήποτε είδος κι αν ανήκουν και οποιαδήποτε ηλικία κι αν τα χρησιμοποιηθούν, παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά. Το παιδί μέσα από το παιχνίδι παρατηρεί, αντιλαμβάνεται, κοινωνικοποιείται, ενισχύει φανταστικές καταστάσεις, λαμβάνει πρωτοβουλίες.

Το παιχνίδι επιλέγεται και διαμορφώνεται από το ίδιο το παιδί, ψυχαγωγεί και ενισχύει τη μάθησή του σε όλα της τα επίπεδα, απαιτεί ενεργή συμμετοχή από τον εμπλεκόμενο, στηρίζεται σε επιλεγμένους κανόνες, προσφέρει ευχαρίστηση, χαρά, ενθουσιασμό, ανεμελιά και ικανοποίηση, καλύπτει ψυχοσωματικές και μαθησιακές ανάγκες του παιδιού, καλύπτει την ανάγκη επαφής του με το περιβάλλον, δίνει ευκαιρία για κίνηση, για έκφραση, ενισχύει τον αυτοέλεγχο και την αυτοπεποίθηση, μαθαίνει σεβασμό στο παιδί και να αποδέχεται τους κανόνες, βελτιώνει τη δυνατότητα συγκέντρωσης και προσοχής, βελτιώνει σχέσεις, αναπτύσσει στο παιδί το αίσθημα του ανήκειν.

6. Ο ρόλος του παιχνιδιού στη μάθηση

«Το παιχνίδι είναι πραγματοποίηση της μάθησης μέσα από την πράξη». (Feeney Christensen & Moravcil, 1996). Ο

ρόλος του παιχνιδιού στη μάθηση είναι πράγματι αδιαμφισβήτητος. Όλο και περισσότεροι εκπαιδευτικοί, αλλά και γονείς, χρησιμοποιούν το παιχνίδι ως εργαλείο μάθησης. Μέσω του παιχνιδιού το παιδί οποιασδήποτε ηλικίας μπορεί να ανακαλύψει τον κόσμο γύρω του και να μάθει, απλά παίζοντας (Γιανγκ, 2013). Οι νευροεπιστήμονες αναφέρουν ότι η παιδική ηλικία είναι η πιο κρίσιμη περίοδος για τη δημιουργία όσο το δυνατόν περισσότερων συνάψεων στον εγκέφαλο και άρα η έκθεση του παιδιού σε πληθώρα ερεθισμάτων μέσω του παιχνιδιού συμβάλλει στη μετέπειτα εξέλιξη του εγκεφάλου του. Το παιχνίδι δεν αναπτύσσει μόνο τις γνωστικές ικανότητες, αλλά μέσω αυτού, το παιδί εξελίσσει και κινητικές δεξιότητες, αφού στην πλειοψηφία των παιχνιδιών καλείται να χρησιμοποιήσει τους μύες του για να τρέξει, να πιάσει αντικείμενα και να κάνει λεπτούς χειρισμούς. Αναπτύσσει τόσο τη λεπτή όσο και την αδρή κινητικότητά του. Επίσης, παίζοντας, το παιδί εμπλουτίζει το λεξιλόγιό του, επικοινωνεί με διάφορους τρόπους, εκφράζει τα συναισθήματά του και αυτορυθμίζεται μέσα από τους κανόνες. Έχει αποδειχθεί ότι, ενώ παίζουν παιχνίδια, τα παιδιά έχουν τη μέγιστη αποτελεσματικότητα της μάθησης, αφού αυτή καθίσταται πιο ενδιαφέρουσα, πιο διασκεδαστική και άρα και πιο επιθυμητή για τα παιδιά (Kumar, 2008).

Μέσα από το παιχνίδι ο μαθητής μαθαίνει κανόνες και παράλληλα μαθαίνει να τους εφαρμόζει, αντιλαμβάνεται τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά του. Μαθαίνει να σέβεται, να μοιράζεται, να υπακούει, να έρχεται σε επαφή με το διαφορετικό και να το αποδέχεται. Αναπτύσσει σχέσεις και αντιλαμβάνεται τους τρόπους επίλυσης προβλημάτων μέσα από το διάλογο και την επιχειρηματολογία. Μέσα από το παιχνίδι ο μαθητής μαθαίνει. Χρησιμοποιεί την ήδη υπάρχουσα γνώση του και την ενισχύει με νέα γνώση. Παρατηρεί, συσχετίζει, πειραματίζεται, σχεδιάζει, συνεργάζεται, αποφασίζει. Μέσα από το παιχνίδι ο μαθητής, πνευματικά, ψυχικά και σωματικά εξελίσσεται.

Οι επιδράσεις του παιχνιδιού λειτουργούν σαν μηχανισμός μάθησης και ανάπτυξης, γιατί ενσωματώνονται όλα τα ερεθίσματα, μεταφράζονται σε νέες εμπειρίες και δράσεις, ενισχύοντας την κοινωνικοσυναισθηματική φύση του παιδιού. Μέσα από το παιχνίδι το παιδί μαθαίνει τον εαυτό του, τον κόσμο γύρω του, κοινωνικοποιείται, ενισχύει τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία του με τους γύρω του. Γίνεται ένας μαθητής δημιουργικός με ενδιαφέρον και διάθεση για έρευνα και νέες ανακαλύψεις.

Το παιχνίδι επηρεάζει θετικά και τη γλωσσική και αντιληπτική δεξιότητα. Μέσα από το παιχνίδι του με αλλοεθνείς συμμαθητές, το παιδί μπορεί να αναπτύξει ικανότητες για εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Μέσα από το παιχνίδι ο μαθητής μπορεί να χρησιμοποιήσει τις γνώσεις του στα μαθηματικά, τη φυσική, τη γεωγραφία, στη γλώσσα και να τις ενισχύσει. Η συγκέντρωση, η μνήμη, η κρίση, η λογική αιτιολόγηση, οι ιδέες του θα οξυνθούν με τη συμμετοχή του σε παιχνίδια. Το ελεύθερο παιχνίδι στον προαύλιο χώρο του σχολείου είναι εξίσου δημιουργικό, γιατί είναι φορέας ανάπτυξης και εργαλείο μάθησης.

Από το «περνά περνά η μέλισσα» και «πούν' το πούν' το, το δαχτυλίδι», το παιδί εύκολα μπορεί να περάσει στην ανά-

γνωση του χαμένου θησαυρού με τη χρήση του μαθήματος της γεωγραφίας, στην αποκρυπτογράφηση συμβόλων και στην τοποθέτηση του «εγώ» του στον χρόνο και στον χώρο. Ο μαθητής εδώ ερευνά και δεν αποστηθίζει, συμμετέχει σε δράσεις με κανόνες και μαθαίνει να υπακούει, μαθαίνει βιωματικά κάτι που στα βιβλία μπορεί να μην αντιλαμβάνονταν, μαθαίνει να κατανοεί το χώρο και τον χρόνο. Θετικό για τους μαθητές θα ήταν να τους δίνονται ερεθίσματα από τους εκπαιδευτικούς και το σχολικό πρόγραμμα να

αξιοποιούν τα διαθέσιμα από το περιβάλλον ερεθίσματα, ώστε να καλύπτουν οι μαθητές όλες τις αναπτυξιακές τους ανάγκες και να οδηγούνται αβίαστα και ευχάριστα στη νέα γνώση.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αντωνιάδης, Α. (1994). Το παιχνίδι. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.
- Αυγητίδου, Σ. (2001). Το παιχνίδι: Σύγχρονες Ερευνητικές και Διδακτικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός.
- Αυγητίδου, Σ. (2007). Παιχνίδι. Στο Π.Δ. Ξωχέλλης (Επιμ.). Λεξικό της Παιδαγωγικής. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 553-554.
- Γενειατάκη-Αρβανιτίδου, Ε. (2001). Το ελεύθερο παιχνίδι. Αθήνα: Σμυρνιωτάκης.
- Δημητρίου-Χατζηγεωργίου, Λ. (2001). Τα έξι πρώτα χρόνια της ζωής. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κάππας, Χ. (2005). Ο ρόλος του παιχνιδιού στην παιδική ηλικία. Αθήνα: ΑΤΡΑ-ΠΟΣ.
- Κοντογιάννη, Αλ. (2000). Η δραματική τέχνη στην εκπαίδευση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κωνσταντινίδης, Π.Σ. (2007). Παιδαγωγική του παιχνιδιού: Εισαγωγή. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.
- Ματσαγγούρας, Γ.η. (2003). Η Σχολική τάξη. Χώρος-ομάδα-πειθαρχία-μέθοδος. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ματσαγγούρας, Γ. Η. (1998). Στρατηγικές Διδασκαλίας. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Μπότσογλου, Κ. (2010). Υπαίθριοι χώροι παιχνιδιού και παιδί: Ποιότητα, ασφάλεια, παιδαγωγικές εφαρμογές. Αθήνα: Gutenberg.
- Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (1996). Κοινωνικοποίηση: Η Γέννηση του Κοινωνικού Υποκειμένου. Αθήνα: Gutenberg.
- Πανταζής, Σπ. (2002). Η Παιδαγωγική έρευνα στο νηπιαγωγείο. Αθήνα: Gutenberg-Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.
- Πολιμενάκου Φ.-Παπακυριακίδου (1988). Το παιχνίδι στην άσκηση και στην μάθηση. Αθήνα: Παρατηρητής.
- Ρέντζου, Κ. & Σακελλαρίου, Μ. (2014). Ο χώρος ως παιδαγωγικό πεδίο σε προσχολικά περιβάλλοντα μάθησης: Σχεδιασμός & οργάνωση. Αθήνα: Πεδίο.
- Σμαράγδα-Τσιαντζή, Μ. (1996). Αγωγή της Προσχολικής ηλικίας. Αθήνα: Gutenberg.
- Τσιάντης, Α. (1991). Ψυχική υγεία του παιδιού και της οικογένειας. Τόμος Α'. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Τσίγκρα Μ. (2001). «Αυθόρμητο παιχνίδι» στο Σ. Αυγητίδου (επιμ.) Το Παιχνίδι. Σύγχρονες Ερευνητικές και Διδακτικές Προσεγγίσεις, Αθήνα: Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός (σ. 187, 197).

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ashiabi, G. S. (2007). Play in the Preschool Classroom: Its Socioemotional Significance and the Teacher's Role in Play. Early Childhood Education Journal, 35 (2), 199-207.
- Γιανγκ, Κ. (2013). Ψυχαγωγώντας και εκπαιδεύοντας το μωρό σας. Αθήνα: Πατάκης.
- Greenman, 1993, όπ. αναφ. στο Καλπογιάννη, Φύσσας, & Αβδελίδου, 2015, σελ 58.
- Kagan, 1981; Nicolich, 1977; Watson & Fisher, 1980, όπ. αναφ. στην Παπλωματά, 2004, σελ. 17.
- Kumar, S. (2008). Comprehensive Essay on Froebel's Educational Philosophy. Education, 1 (10), 1-15.
- Ness, D., & Farenga, S.J. (2007). Knowledge under construction: The importance of play in developing children's spatial and geometric thinking. Lanham, MD, US: Rowman & Littlefield.
- Sandseter, E.B.H. (2007). Categorizing risky play: How can we identify risk-taking in children's play? European Early Childhood Education Research Journal, 15(2), 237252.
- Feeney, S., Christensen, D. & Moravcik, E. (1996). Who am I in the lives of chil-

Διαπολιτισμική Επικοινωνία και Πολιτισμός

Αναπτύσσοντας διαπολιτισμικές σχέσεις

Β' ΜΕΡΟΣ

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Η διαπολιτισμική συνάντηση προκαλεί διαπολιτισμική αλληλεπίδραση και αυτή, με τη σειρά της, άγχος συμβίωσης και διαχείρισης των αναπόφευκτων προστριβών. Η γνώση για τους άλλους πολιτισμούς μπορεί να παίξει αγχολυτικό ρόλο, να περιορίσει τη σύγχυση και τα ποικίλα φοβικά πολιτισμικά σύνδρομα και να οπλίσει όλους με ικανότητες και δεξιότητες διαπολιτισμικής επικοινωνίας. Η διαπολιτισμική γνώση θα προάγει τη διαπολιτισμική επικοινωνία, αλλά και η διαπολιτισμική επικοινωνία θα επιτρέψει τη γνώση του ξένου πολιτισμού και την καλύτερη γνώση του οικείου πολιτισμού (Liu et al., 2018). Εδώ έγκειται και ο καθοριστικός ρόλος της μάθησης.

Στον εκπαιδευτικό χώρο η έννοια της διαπολιτισμικότητας παραπέμπει στην διαχείριση των προβλημάτων που συνεπάγεται η συνεύρεση αλλοδαπών και ντόπιων μαθητών/τριών και η διαπολιτισμική επικοινωνία λαμβάνει την έννοια της γνωριμίας και της γόνιμης αλληλεπίδρασης μεταξύ τους, εδραιωμένης στις αρχές της αναγνώρισης της ετερότητας, της κοινωνικής συνοχής, της ισότητας και της δικαιοσύνης (Νικολάου, 2011). Σύμφωνα με τον Hohmann (Νικολάου, 2011) τριπλός είναι ο στόχος στη διαπολιτισμική αγωγή: α) η συνάντηση των πολιτισμών, στη βάση της ισοτιμίας και της αμοιβαιότητας β) η υπέρβαση των παρεμβαλλόμενων εμποδίων και γ) η υλοποίηση δράσεων που στοχεύουν στις πολιτισμικές ανταλλαγές και στον «πολιτισμικό εμπλουτισμό». Ανάλογα, κατά τον Δαμανάκη (2004), η διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι δομημένη στη βάση τριών αρχών, που βρίσκονται σε μια κλιμακωτή σχέση μεταξύ τους, καθώς η μια αποτελεί προϋπόθεση της άλλης, όπως: α) της ισοτιμίας των πολιτισμών, που πρεσβεύει ότι η αξία κάθε πολιτισμού είναι αναμφισβήτητη και σύμφωνη με αξιολογικά κριτήρια του ίδιου του πολιτισμού β) της αποδοχής του μορφωτικού κεφαλαίου των μαθητών/τριών γ) της παροχής ίσων ευκαιριών σε όλους τους μαθητές/τριες, γηγενείς και αλλοδαπούς. Η διαπολιτισμική εκπαίδευση γίνεται κατανοητή ως μια «διαδικασία μεταρρύθμισης με τελικό στόχο το μετασχηματισμό του σχολείου και της κοινωνίας, ώστε να παρέχονται σ' όλους τα μέσα να εκφραστούν ως ατομικές και συλλογικές προσωπικότητες, να προβάλλουν τις δικές τους πολιτισμικές απαιτήσεις και να έχουν την υποστήριξη και τη συνεργασία του κράτους στην αναζήτηση πολιτισμικής ταυτότητας, ελευθερίας και αυτοεκπλήρωσης» (Μάρκου, 1997:73-74).

Για τον Γερμανό μελετητή Helmut Essinger, η διαπολιτισμική εκπαίδευση ορίζεται ως παιδαγωγική απάντηση στα προβλήματα διαπολιτισμικής φύσης που αναφύονται εντός μιας πολυπολιτισμικής και πολυεθνικής κοινωνίας και διέπεται από τέσσερις αρχές (Essinger, 1988; Γεωργογιάννης, 1997; Ο.Ε.Π.Ε.Κ., 2008; Νικολάου, 2011): α) Την **ενσυναίσθηση** (empathy): την ικανότητα ενός ατόμου -αφού ενθαρρυνθεί, να εκδηλώσει ενδιαφέρον προς τους άλλους, τα προβλήματά τους και τη διαφορετικότητά τους- να ει-

της Δρ Ευαγγελία
Ράπτου

μεταδιδακτορικής
ερευνήτριας
Πανεπιστήμιο Αιγαίου
Τ. Ε.Π.Α.Ε.Σ.

σέλθει στη θέση τους, να υιοθετήσει ένα διαφορετικό ρόλο και να αντιληφθεί ένα γεγονός ή μια κατάσταση από την «απέναντι» οπτική. β) Την **αλληλεγγύη**: την ανάπτυξη συλλογικής συνείδησης για την καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και τον παραμερισμό της κοινωνικής αδικίας. γ) Τον **διαπολιτισμικό σεβασμό**: τον σεβασμό προς την πολιτισμική ετερότητα, ο οποίος πραγματώνεται με την απάντηση στην αμοιβαία πρόσκληση συμμετοχής στον διαφορετικό πολιτισμό. δ) Την **εναντίωση στον εθνικιστικό τρόπο σκέψης**: την υπέρβαση των εθνικών στερεοτύπων και προκαταλήψεων, που απειλούν την είσοδο των διαφορετικών λαών στον διάλογο και την επικοινωνία μεταξύ τους.

Βάσει των παραπάνω αρχών η διαπολιτισμική εκπαίδευση επιδιώκει την ανάπτυξη της «διαπολιτισμικής συνείδησης» και της ικανότητας

για «διαπολιτισμική επικοινωνία». Η διαπολιτισμική συνείδηση ξεπερνά τα εθνικά όρια και ταυτίζεται με την ανάπτυξη α) της αίσθησης ότι ανήκουμε σε μια παγκόσμια κοινότητα β) του αισθήματος ευθύνης για ό,τι συμβαίνει στους ανθρώπους άλλων λαών και γ) της ανοιχτότητας προς το διαφορετικό (Κεσίδου, 2008). Η διαπολιτισμική επικοινωνία αφορά την προσέγγιση και ουσιαστική επαφή ανθρώπων διαφορετικής πολιτισμικής προέλευσης (Σταμάτης, 2013), η οποία συντελείται όταν υπάρχει αμοιβαία αναγνώριση των πολιτισμικών διαφορών και γνώση της πολιτισμικής πραγματικότητας του άλλου.

Μέσω του κατάλληλου διαπολιτισμικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος επιδιώκεται η κάλυψη των αναγκών για επικοινωνία, αλληλογνωριμία, ενσυναίσθηση και σεβασμό τόσο μεταξύ των μαθητών/τριών όσο και μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαιδευτική διαδικασία είτε ανήκουν στο σχολικό είτε στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον. Το προσδοκώμενο είναι οι μαθητές και μαθήτριες να αναπτύξουν δεξιότητες και να εκδηλώσουν συμπεριφορές που θα τους/τις βοηθήσει στην αποτελεσματική επικοινωνία με τους γηγενείς, ώστε να αισθανθούν ισότιμα μέλη. Αυτό προϋποθέτει την απουσία ξενοφοβικών τάσεων και την αποδοχή της διαφορετικότητας, για να είναι δυνατόν να εκδηλωθεί αμοιβαίος σεβασμός στη βάση αμοιβαίας ενσυναίσθησης και αλληλοκατανόησης, αμφίδρομης εμπιστοσύνης, χωρίς στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Η επίτευξη αυτών των στόχων απαιτεί οι παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις να έχουν γνώμονα συγχρόνως «την πολιτισμική διαφορετικότητα, την επικοινωνιακή δυσκολία και τις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών σε γλωσσικό επίπεδο μάθησης» (Αγγελάκος & Κοβάνη, 2019:363; Μπεζάτη & Θεοδοσοπούλου, 2010). Σύμφωνα με τον Νικολάου (2011), η διαπολιτισμική αλληλεπίδραση συνιστά μια «διαπολιτισμική πορεία», που περνά από τα εξής στάδια: γνωριμία με τον «άλλον», άρση των στερεοτύπων και προκαταλήψεων, απόκτηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης, επικοινωνία, διάθεση για επίτευξη εποικοδομητικής συνεργασίας. Η πορεία αυτή είναι κλιμακωτή και κάθε επόμενο στάδιο προϋποθέτει το πέρασμα από το προ-

ηγούμενο. Η γνωριμία προσφέρει τη δυνατότητα αποφυγής αυθαίρετων γενικεύσεων, διαμόρφωσης προσωπικών και αξιόπιστων κρίσεων, αποσόβησης δογματικών προκατειλημμένων ιδεών. Έχοντας εμπιστοσύνη στην προσωπική κρίση, εξασφαλίζεται και η εμπιστοσύνη του άλλου. Η γνωριμία δεν αποσκοπεί στην ταύτιση των απόψεων των δύο πλευρών, αλλά στην αποδοχή της ετερότητας, ούτε στην εκ των προτέρων απόρριψη, αλλά στην αναγνώριση του δικαιώματος της συνύπαρξης, η οποία με τη σειρά της θα εξομαλύνει το έδαφος για μελλοντική συνεργασία είτε σε επίπεδο σχολικής τάξης είτε σε επίπεδο του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου.

Το επιτυχημένο αποτέλεσμα της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης εξαρτάται από την υπέρβαση ποικίλων παραγόντων, όπως: αδυναμία κατανόησης και ορθής χρήσης της γλώσσας υποδοχής, ο εθνοκεντρικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού συστήματος, υπεύθυνος για τη διατήρηση και διαιώνιση στερεοτύπων και προκαταλήψεων, η ξενοφοβία προς το διαφορετικό, οι πολιτισμικές ρατσιστικές αντιλήψεις περί ανώτερων και κατώτερων πολιτισμών, η ελλιπής κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε ζητήματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης (Νικολάου, 2011, Αγγελοπούλου & Μάνεσης, 2017). Με άλλα λόγια κρίνεται από την απόκτηση δύο «πολιτισμικών αγαθών»: α) της «διαπολιτισμικής ετοιμότητας», της ανοιχτότητας απέναντι στο ξένο και το διαφορετικό, και β) της «διαπολιτισμικής ικανότητας-δεξιότητας», ως μέσο για αποτελεσματική διαχείριση της πολιτισμικής ετερότητας (Κεσίδου & Παπαδοπούλου 2015). Διαφορετικά, «η αποδοχή της πολιτισμικής ετερότητας θριαμβεύει στη θεωρία, αλλά πάσχει στην πράξη» (Νικολάου: 2011).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Essinger, H. (1988). Interkultureller Erziehung in multiethnischen Gesellschaften. In: G. Pommerin, *Und im Ausland sind die Deutsche auch Fremde*. Frankfurt.
- Liu, S., Volpi, Z., & Gallois, C. (2018). *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική επικοινωνία. Παγκόσμιοι πολιτισμοί και πλαίσια*. Αθήνα: Gutenberg.
- Liu, S., Volpi, Z., & Gallois, C. (2018). *Εισαγωγή στη διαπολιτισμική επικοινωνία. Παγκόσμιοι πολιτισμοί και πλαίσια*. Αθήνα: Gutenberg.
- Αγγελάκος, & Κοβάνη (2019). Οι αρχές της διαπολιτι-

σμικής εκπαίδευσης ως καινοτόμο εφόδιο του εκπαιδευτικού σε δομές πολυπολιτισμικής εκπαίδευσης. Στο Καραϊσκού, Ε. & Κουτρομάνος, Γ. (επιμ.). (2019). *Πρακτικά του 2ου Πανελληνίου Επιστημονικού Συνεδρίου με Διεθνή Συμμετοχή «Ελλάδα-Ευρώπη 2020: Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα, Νέες Τεχνολογίες, Καινοτομία και Οικονομία»*. (σσ. 361-366). Αθήνα: Έκδοση του Ελληνικού Ινστιτούτου Οικονομικών της Εκπαίδευσης & Διά Βίου Μάθησης, της Έρευνας & Καινοτομίας, Ηλεκτρονική έκδοση : Ελληνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

- Αγγελοπούλου Π., & Μάνεσης Ν. (2017). Δίλωσσοι μαθητές στο δημοτικό σχολείο και διαπολιτισμική εκπαίδευση: η περίπτωση της Αχαΐας. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 6(1), 228-236. Διαθέσιμο στο <https://doi.org/10.12681/hjre.14100>
- Γεωργογιάννης, Π. (1997). Εκπαίδευση και Διαπολιτι-

σμική Επικοινωνία. *Πρακτικά 1ου Διαβαλκανικού Συνεδρίου*. Πάτρα, 3-5 Μαΐου 1996. Αθήνα: Gutenberg.

- Δαμανάκης, Μ., (2004). *Η Εκπαίδευση των Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών Μαθητών στην Ελλάδα: Διαπολιτισμική Προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κεσίδου, Α. & Παπαδοπούλου, Β. (2015). Η διαπολιτισμική διάσταση στη βασική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: αναγκαιότητα και εφαρμογές. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*. (45), 37-55.
- Κεσίδου, Α. (2008). Διαπολιτισμική εκπαίδευση: μια εισαγωγή. Στο Παπαναούμ, Ζ. (επιστ. εποπτ.). *Οδηγός Επιμόρφωσης: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή*. Θεσσαλονίκη: ΥΠΕΠΘ.
- Μάρκου, Γ., (1997). *Εισαγωγή στη διαπολιτι-*

σμική εκπαίδευση. Ελληνική και διεθνής εμπειρία. Αθήνα: Ηλεκτρονικές Τέχνες.

- Μπεζάτη, Θ., & Θεοδοσοπούλου, Μ. (2010). Στόχοι της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και ο ρόλος της εκπαίδευσης ενηλίκων. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).
- Νικολάου, Γ. (2011). *Διαπολιτισμική Διδακτική. Το Νέο Περιβάλλον – Βασικές Αρχές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Ο.Ε.Π.Ε.Κ., (2008). Διαχείριση της πολυπολιτισμικότητας στο σχολείο. Διαθέσιμο στο: http://www.google.gr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CCYQF-jAB&url=http%3A%2F%2Fwww.oepek.gr%2Fpdfs%2Fmeletes%2Foepek_meleth_11.doc&ei=ZgyzVMHhKsGzaaOag-pAC&usq=AFQjCNEwlSgLKmb92R1S-nAV17z0aVwO4A&bvm=bv.83339334,d.d2s
- Σταμάτης, Π., (2013). *Επικοινωνία στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Διάδραση.

Οι κάλτσες

Κάθε πρωί, όταν ο Νίκος άνοιγε την πόρτα του μίνι μάρκετ του, τον έβλεπε να περπατά αργά στον κεντρικό δρόμο του χωριού. Ήταν η σκιά του Μιχάλη που ξυπνούσε μαζί με τον ήλιο, και η μέρα ξεκινούσε, όπως κάθε μέρα. Ήταν πάντα ο πρώτος πελάτης. Έμπαινε με το ίδιο ήρεμο βλέμμα, χωρίς να λέει λέξη. Μόνο με την αθώα βεβαιότητα του ανθρώπου που δεν περιμένει ποτέ κάτι να αλλάξει.

Ο Νίκος είχε συνηθίσει τις μικρές, καθημερινές αυτές στιγμές: το ψωμί στην ίδια θέση, το χέρι του Μιχάλη να το παίρνει με μια αόρατη κίνηση, σαν να μην υπήρχε τίποτα πιο φυσικό. Και μετά, εκείνος έφευγε. Τα βήματά του ακούγονταν μακριά, μέχρι που χάνονταν στο τέλος του δρόμου.

Κάθε μέρα, παρατηρούσε τις κάλτσες του Μιχάλη. Ήταν σχεδόν πάντα διαφορετικές. Μια μπλε και μια κόκκινη. Μια ριγέ και μια λευκή. Ποτέ δεν ταίριαζαν. Ο Νίκος καταλάβαινε ότι δεν ήταν θέμα προτίμησης, αλλά μάλλον ο άλλος δεν το σκεφτόταν, γιατί ποτέ δεν κοίταζε πίσω του. Ο Νίκος το ήξερε αυτό. Ποτέ δεν σταματούσε για να κοιτάξει τους ανθρώπους γύρω του ή να ανταλλάξει μια κουβέντα. Όμως, οι κάλτσες του Μιχάλη μιλούσαν, χωρίς να λένε τίποτα. Έδειχναν μian απλότητα, κάτι απόλυτα φυσικό για τον Μιχάλη. Αλλά για τον Νίκο είχαν αποκτήσει σιγά σιγά μια γλυκιά, σχεδόν θλιβερή σημασία.

Το καλοκαίρι έφυγε και ο χειμώνας ήρθε, όπως πάντα. Ο Νίκος το ένιωθε βαθιά, με τον ίδιο τρόπο που ένιωθε τα πρώτα κρύα κάθε χρόνο. Ο Μιχάλης συνέχιζε τις καθημερινές του βόλτες, τις ίδιες αργές κινήσεις, με τις κάλτσες που ποτέ δεν ταίριαζαν. Και ο Νίκος, πίσω από τον πάγκο του, κοιτούσε από το παράθυρο, κάθε πρωί, περιμένοντας να δει τα βήματα του να πλησιάζουν.

Όταν η μητέρα του Μιχάλη πέθανε, το χωριό το ένιωσε. Η σιωπή του Μιχάλη έγινε ακόμα πιο βαθιά, πιο αδιάφορη. Συνέχιζε να έρχεται, αλλά τώρα υπήρχε κάτι στον τρόπο

της **Ειρήνης Κτενίδου**
Εκπ/κού
Ειδικής Αγωγής

που προχωρούσε που ο Νίκος δεν μπορούσε να εξηγήσει. Το ψωμί το έπαιρνε φευγάτος, σαν να κουβαλούσε έναν άλλο κόσμο μέσα του, έναν κόσμο που ποτέ δεν αποκαλύπτεται σε κανέναν.

Ήταν απόγευμα του Αγίου Νικολάου, στην γιορτή του, όταν ο Νίκος έμαθε ότι ο Μιχάλης θα πήγαινε σε ίδρυμα στην πόλη. Το ίδρυμα αυτό ήταν ειδικό στην φροντίδα ενηλίκων με νοητική υστέρηση που είχαν απομείνει χωρίς φροντιστές.

Μετά την απώλεια της μητέρας του, δεν υπήρχε κανείς για να προσέχει τον Μιχάλη. Το χωριό, όσο και να τον ήθελε κοντά του, δεν είχε τα μέσα να τον κρατήσει εκεί.

Τις επόμενες, τις τελευταίες του μέρες εκεί, ο Μιχάλης συνέχιζε να έρχεται κάθε πρωί για ψωμί. Ο Νίκος δίσταζε να του πει κάτι, σαν να

φοβόταν πως με μία λέξη θα έσπαγε την ήρεμη «επιφάνεια» της καθημερινότητάς τους.

Ένα πρωινό δε φάνηκε. Ο Νίκος, όπως κάθε μέρα, άνοιξε το μαγαζί του νωρίς το πρωί, έβαλε το ψωμί στον πάγκο και περίμενε. Τα πρώτα λεπτά πέρασαν ήρεμα, όπως συνήθως,

με το φως του ήλιου να μπαίνει από το παράθυρο και να γεμίζει το μικρό κατάστημα με τη ζεστή του λάμψη. Όμως, ο Μιχάλης δεν εμφανίστηκε. Δεν ακούστηκαν τα βήματά του στον δρόμο, ούτε η συνήθης σιγή που τον συνόδευε. Ο Νίκος άρχισε να νιώθει τότε μια άλλου τύπου σιωπή. Μια σιωπή που ακατανόητα δεν ήθελα να καταλάβει τι σημαίνει.

Τους επόμενους μήνες καθώς ο Νίκος τακτοποιούσε τα ράφια του και έδινε ψωμί σε άλλους, έπιανε τον εαυτό του να κοιτάζει τις κάλτσες τους. Οι κάλτσες του Μιχάλη, οι ασύμφωνες, οι αδιάφορες, είχαν γίνει σύμβολο μιας απώλειας που δεν είχε ως τότε συνειδητοποιήσει. Ήταν η δύναμη της συνήθειας; Αυτές οι κάλτσες, τόσο απλές και τόσο διαφορετικές, φαινόταν να είχαν κλείσει μια ολόκληρη ιστορία, την ιστορία ενός ανθρώπου που δεν ζήτησε ποτέ τίποτα, αλλά που, όταν έφυγε, η αθώα απλότητά του άφησε ένα ισχυρό αποτύπωμα.

Η πιο μεγάλη γιορτή ζει εκεί που δεν την ψάχνεις

Στην ησυχία ενός πρωινού,
όταν ο ήλιος φιλτράρει την ομίχλη,
κι η καρδιά μου, χωρίς να το ξέρει,
χαμογέλασε στη σκιά ενός τραγουδιού.
Στη ζεστασιά μιας κουβέντας που μου παν,
που δεν είχε σκοπό να αλλάξει τον κόσμο,
μόνο να γεμίσει τη στιγμή
με την αλήθεια της.
Στα χέρια που δουλεύουν σιωπηλά,
χτίζοντας γέφυρες από φροντίδα,
όχι για τη δόξα ή το κέρδος,
αλλά για την ανάγκη να προσφέρουν.
Στα βήματα που ακολουθούν τη βροχή,

στις μυρωδιές που ξυπνούν μνήμες,
σε ένα βλέμμα που διαβάζει
όσα δεν ειπώθηκαν ποτέ.
Η πιο μεγάλη γιορτή,
δεν φωνάζει,
δεν κρύβεται πίσω από φώτα.
Ζει εκεί που δεν την ψάχνεις,
στα μικρά, στα ανεπαίσθητα,
στα απλά.
Ένα φως που ανάβει
εκεί που κανείς δεν το περιμένει.

Ειρήνη Κτενίδου

Οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης το Σάββατο 21 Ιουνίου 2025 στη Συκέα Ελασσόνας και την Κυριακή 22 Ιουνίου 2025 στη Βερδικούσια

Οι Γιορτές Λόγου και Τέχνης πραγματοποιούνται κάθε χρόνο στη λήξη των δράσεων του συλλόγου για το τρέχον έτος, από το 2015 έως και σήμερα, με συγκεκριμένη θεματολογία κάθε φορά, σε διαφορετικά χωριά της Ελασσόνας, προωθώντας τον πολιτισμό, την παράδοση και τα ήθη και έθιμα του τόπου μας. Συμμετέχουν ομιλητές, χορευτές, γίνονται παρουσιάσεις βιβλίων, παρουσιάζονται θεατρικά από μικρούς και μεγάλους.

Οι φετινές Γιορτές Λόγου και Τέχνης πραγματοποιήθηκαν στην Συκέα και τη Βερδικούσια Ελασσόνας. Ευχαριστούμε τον αντιδήμαρχο Πολιτισμού του Δήμου Ελασσόνας κ. Δημουλά για την παρουσία του στις εκδηλώσεις, τον πρόεδρο του χωριού Συκεών κ. Αγριόδημο Σπύρο για την αποδοχή της πρόσκλησης, τον πρόεδρο του Μορφωτικού Συλλόγου Συκέας Ελασσόνας κ. Μπαλιάκο Δημήτριο για τη φιλοξενία, τον αντιπρόεδρο της κοινότητας κ. Δαρή Ιωάννη για την άψογη συνεργασία μας και την εμπειριστατωμένη εισήγησή του με θέμα: «Συκέα Ελασσόνας: δεσμοί ζωής με το περιβάλλον και την παράδοση». Ευχαριστούμε τη χοροδιδάσκαλο Ζωή Στεργιούλα για τα υπέροχα χορευτικά, τις ζωγραφιές για το περιβάλλον που ετοίμασαν τα παιδιά και μας χάρισαν και το εντυπωσιακό θεατρικό που παρουσίασε η ίδια με τους μικρούς μας φίλους, συνεχιστές της ελληνικής παράδοσης, των εθίμων και της προστασίας και αγάπης για το περιβάλλον.

Ευχαριστούμε τον πρόεδρο του χωριού της Βερδικούσιας κ. Τσέτσιλα Κωνσταντίνο, τον αντιπρόεδρο του χωριού κ. Φραγκογούλα Δημήτριο, την πρόεδρο του Μορφωτικού

Συλλόγου Βερδικούσιας κ. Τάκα Μαίρη για την άψογη συνεργασία.

Ευχαριστούμε και τους κατοίκους των δύο χωριών που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμά μας.

Συγχαίρουμε τους ομιλητές των δύο εκδηλώσεων: τον αντιπρόεδρο του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ. τον κ. Λιόλιο Θωμά για την εμπειριστατωμένη εισήγησή του με τίτλο: «Ζούμε με τη φύση, μιλάμε για το περιβάλλον», ευχαριστούμε τον ειδικό σύμβουλο του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ. κ. Ζαρζώνη Βασίλη για την ξεχωριστή εισήγησή του, με τίτλο: "Περιβάλλον και παράδοση, δεσμοί ζωής", τον κ. Δαρή Ιωάννη για την εισήγησή του με τίτλο: «Συκέα Ελασσόνας-Δεσμοί ζωής με το περιβάλλον και την παράδοση», ευχαριστούμε την κ. Τάκα για τη δικής εισήγηση με τίτλο: «Άνθρωπος και περιβάλλον: Εξέλιξη και ζωή»!

Στην επιμέλεια και τον συντονισμό των εκδηλώσεων ήταν η πρόεδρος του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ. κ. Μπλιούμη Ελένη.

Συκέα Ελασσόνας, «Δεσμοί ζωής με το περιβάλλον και την παράδοση» ομιλία του Γιάννη Δαρή

Στις παρυφές των Αντιχασίων βρίσκεται το χωριό μας, Συκέα Ελασσόνας. Απέχει 17 χλμ από την Ελασσόνα, 55 από τη Λάρισα και βρίσκεται 2 χλμ ανατολικά της Μονής Αναλήψεως του Σωτήρος. Έχει υψόμετρο 190 μ. και σύμφωνα με την απογραφή του 2021 έχει 497 μόνιμους κάτοικους (μαζί με τον οικισμό της Ανάληψης).

Το χωριό βρίσκεται σε αυτό το σημείο πολλούς αιώνες. Δημιουργήθηκε την ύστερη βυζαντινή περίοδο (το διάστημα από 1261 έως 1453). Μπορούμε να υπερηφανευόμαστε, καθώς σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές στο χωριό μας δεν έχει αναφερθεί, να κατοικούσε ποτέ τουρκικός πληθυσμός, παρ' όλο που στην Ελλάδα υπήρχε τουρκική κατοχή. Απόδειξη αυτού πως το όνομα του χωριού ήταν πάντα το ίδιο και φυσικά ελληνικό. Στην πρώτη απογραφή των Οθωμανών το έτος 1454 την Συκέα την γράφουν Seke, δηλαδή Συκή, όπως λεγόταν στα αρχαία Ελληνικά η

Συκέα. Τότε κατοικούσαν στο χωριό 75 οικογένειες, δηλαδή γύρω στα 370 άτομα.

Πριν 100 χρόνια έγινε μια συμβαιολογραφική πράξη αγοραπωλησίας της περιοχής του Κοκκινόλογγου σε Συκιώτες και Μαυρελίτες... Αν δείτε τα επίθετα των Συκιωτών αγοραστών καταλαβαίνουμε πως οι ίδιες οικογένειες κατοικούν αυτόν εδώ τον τόπο για πάνω από 100 χρόνια... Αρκετές και 200 χρόνια...

Οι πρόγονοι μας που έχτισαν το χωριό σε αυτό εδώ το σημείο, ήταν σοφοί, καθώς αυτό το μέρος πέρα από το μεγάλο ποτάμι του Τιταρησίου διατρέχεται από 4 τουλάχιστον ρέματα... Τα παλιά τα χρόνια το χωριό είχε 7 μύλους... Επίσης μεγάλη καλλιεργήσιμη γη... Σήμερα έχει 12.000 κλήρο γης... Όπως και πολύ κοντά υπάρχουν πυκνοδασωμένα βουνά...

Όλους αυτούς τους αιώνες τα επαγγέλματα που άνθισαν

εδώ, ήταν του γεωργού, του κτηνοτρόφου, του υλοτόμου, αλλά και του ψαρά...

Ίσως σας φαίνεται παράξενο που αναφέρω το επάγγελμα του ψαρά, αλλά είναι αλήθεια πως ένα κύριο προϊόν διατροφής για το χωριό, από τον Φλεβάρη έως τον Αύγουστο, ήταν τα ψάρια, που τα ψάρευαν με τις ράσες, τα ρέματα, τα σουλπιά, τα αγκίστρια με τις γκαμζιές, τους φλόμπους, τα ξυλοσίδερα κτλ. Με το σουλπί μπορεί να έπιαναν όλη την ημέρα έως και 100 οκάδες ψάρια... Τα ψάρια που ψάρευαν τότε στο ποτάμι και στα ρέματα οι Συκιώτες, όπως τα έλεγαν τότε ήταν οι μπριάνες, τα κεφάλια, τα ρασιάρκα, οι μυλωνάδες, τα πλακίτσια και κάπου σπάνια έπιαναν και χέλια...

Όλα τα ήθη και τα έθιμα των Συκιωτών, εκτός των

Ρουγκατσάρια)...

Πολλές φορές οι συγχωριανοί επικαλούνταν τη βοήθεια του Θεού σε περιόδους ανομβρίας ή ασθενείας των ζώων... Φώναζαν τον παπά να διαβάσει τις ευχές στα ζώα, στα χωράφια... Συνήθως έψελναν την ευχή του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά για την ανομβρία και την ευχή του Αγίου Μοδέστου για τις ασθένειες των ζώων... Κάποιες φορές έκαναν και λιτανείες.. Αρκετοί προσεύχονταν για τα άρρωστα ζώα και στον όσιο Νικάνορα της Ζάμπορδας, όπου στον Παρακλητικό Κανόνα του Οσίου, υπάρχουν 73 ευχές για τις ασθένειες των ζώων...

Η άμεσα συνδεμένη ζωή των Συκιωτών με τη φύση και τα γεννήματά της είχε δημιουργήσει και άλλα έθιμα για την επίκληση βροχής ή καλού καιρού για τις καλλιέργειες..

Και αυτά πιθανόν να είχαν επιρροές από τα έθιμα των Αρχαίων Ελλήνων... Όπως μάλλον ήταν το έθιμο της Περπερίτσας. Αν είχε καιρό να βρέξει, το χωριό έβγαζε την Περπερίτσα... Περπερίτσα γινόταν ένας άνδρας, που ντυνόταν και στολιζόταν σαν γυναίκα... Και περπατούσε το χωριό μαζί με όλον τον κόσμο και τραγουδούσαν:

«Περπερίτσα περπατεί, Τον Θεό παρακαλεί

για να ρίξει μια βροχή, μια βροχή μια σιγανή... (είχε και άλλα

θρησκευτικών εορτών, είναι αλληλένδετα με την χλωρίδα και την πανίδα του τόπου και με τις γεωργικές και κτηνοτροφικές ασχολίες... Δεν είναι τυχαίο πως οι παλιοί καταλάβαιναν καλύτερα τι καιρός ήταν αν τους έλεγες στ' αλώνια και όχι Ιούνιος... ή στο κούρεμα (των προβάτων δηλαδή) και όχι Απρίλης-Μάιος... Επίσης τους γάμους φρόντιζαν να τους κάνουν συνήθως μήνα Σεπτέμβριο, όπου όλοι, γεωργοί και κτηνοτρόφοι, είχαν λιγότερο φόρτο με τις δουλειές...

Οι τελετές, οι διασκεδάσεις ήταν αλληλένδετες με την φύση... Κοντά στα Χριστούγεννα, το βράδυ της 23ης Δεκεμβρίου τα παιδιά έκαιγαν τον κόλιντρα (ήταν σωρός από πουρνάρια, ζίγρες και τσάκνα)... Τα αγόρια κοντά σε εκείνες τις ημέρες από 6 έως 15 χρόνων μαζευαν υλικά για τον κόλιντρα... Κάποια είχαν και ματσούκες από βουζοκρανιά (οι βουζοκρανιές είχαν λουλούδια σαν τα βούζια και φύλλα σαν την κρανιά)... Αυτές οι βέργες ήταν ψηλές έως 2 μέτρα...

Οι κολιντραίοι τότε ήταν 3: Ένας στο εικόνισμα που έκαναν τα Κουτσομύλια, ένας στην Αγία Παρασκευή και ένας στον λάκο, που έκαναν οι Ζαμπλιώτες (αυτόν στον Λάκο παλαιότερα τον έκαναν στη μεγάλη πλατεία που έχουμε)... Κόλιντρα βέβαια λέμε και τα χριστουγεννιάτικα κάλαντα που τραγουδούσαν τα παιδιά την άλλη μέρα το πρωί... Εκείνες τις ημέρες οι Συκιώτες έσφαζαν και το γουρούνι.. Κάθε σπιτικό είχε και από έναν χοίρο τουλάχιστον... Συνήθως έφτανε τα Χριστούγεννα πάνω από 100 κιλά... Από το γουρούνι ο κόσμος πιο παλιά έκανε τα γουρνοτσάρουχα, εξοικονομούσε τη λίγδα, τις τσιγαρίδες, πατσά, κρέας παστωμένο έως τον Μάιο και λουκάνικα έως τον Απρίλιο.

Την Πρωτοχρονιά γινόταν τα Λουκατσάρια με τους καπεταναραίους και τις νύφες... Είμαστε το νοτιότερο σημείο που υπάρχει αυτό το έθιμο... Συνηθίζεται στη Μακεδονία με άλλο όνομα βεβαίως (Ρουγκάτσια ή

λόγια)»

Σήμερα η Κοινότητα Συκέας-Αναλήψεως έχει 46 παιδιά κάτω των 18 χρόνων... Πολλά είναι, αν σκεφτούμε πόσα έχουν τώρα τα άλλα χωριά... Τα παλιά τα χρόνια τα παιδιά εδώ ήταν πάρα πολύ περισσότερα... Και τότε πιο παλιά δεν είχαν ούτε τηλεόραση, ούτε κινητά τηλέφωνα όπως τώρα... Την διασκέδαση και το παιχνίδι την έψαχναν και αυτά κοντά στη φύση... Στους δρόμους, στα χωράφια, δίπλα στα ρέματα, στα αυτοσχέδια γήπεδα... Εγώ όταν ήμουν παιδί, θυμάμαι στο χωριό να έχουμε τουλάχιστον 6 αυτοσχέδια γήπεδα για να παίζουμε ποδόσφαιρο... Τα υλικά για τα παιχνίδια (ξύλα, μικρές πέτρες κτλ) ήταν και αυτά δανεισμένα από την φύση... Κάποια από αυτά τα παιχνίδια, που πρόλαβα και εγώ ή τα άκουσα από παλιότερους, ήταν: οι μπίλιες, τα σέγκια, τα καρούλια, τα φυσίγγια, οι σφούρλες, η τσιουλικά, ο μπίτσας, τα φλιούρια, οι Κλέφτες, η ψηλή καμαρίτσα, τα πατίκια, τριώτα...

Τα κορίτσια είχαν και δικά τους παιχνίδια... Έπαιζαν με τα λάστιχα, έπαιζαν τσιόκανα, φίτσια κ.α.

Μπορούμε να μιλάμε μέρες ολόκληρες για τα παλιά τα χρόνια και την σχέση των Συκιωτών με το περιβάλλον και τη φύση, αλλά εδώ είμαστε για να απολαύσουμε τα υπέροχα θεατρικά δρώμενα, που επιμελήθηκε η Στεργιούλα Ζωή και τους χορούς των παιδιών... Αυτό που δεν πρέπει να ξεχνάμε είναι τα παλιά μας έθιμα και τους κόπους των προγόνων μας σε αυτή εδώ τη γη, για να μας χαρίσουν ένα καλύτερο μέλλον...

Ευχαριστώ τους φιλοξενούμενους μας «Το Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων της Επαρχίας Ελασσόνας», τον «Μορφωτικό και Εκπολιτιστικό Σύλλογο Συκέας», που μου ανέθεσαν, με τιμήσαν και μου έδωσαν την ευκαιρία να μιλήσω για όλα αυτά... Επίσης ευχαριστώ τον καθηγητή Ανδρόνη Ανδρόνικο, έναν σπουδαίο πνευματικό άνθρωπο του χωριού, για τις πληροφορίες του και την παρότρυνση να ασχολούμαι με την ιστορία του τόπου...

ΟΜΙΛΙΑ Β. ΖΑΡΖΩΝΗ ΣΥΚΕΑ & ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΙΑ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ

«ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ: ΔΕΣΜΟΙ ΖΩΗΣ»

Περιβάλλον και Παράδοση. Σε ποιο σημείο τέμνονται ή συναντιούνται αυτές οι δύο έννοιες; Ποια είναι η σχέση Παράδοσης-Αστυφιλίας, Παράδοσης-Ελληνικής Φύσης, Παράδοσης-Αρχιτεκτονικής, Παράδοσης-Λογοτεχνίας, Παράδοσης-Λογοτεχνίας, Παράδοσης-Λαογραφίας και φυσικά Παράδοσης-Λαϊκής Τέχνης;

Ο πολύ μεγάλος διανοητής Έγκελς στο βιβλίο του «Διαλεκτική της φύσης», τονίζει πως Τα γεγονότα μας υπενθυμίζουν σε κάθε βήμα ότι δεν βασιλεύουμε πάνω στη φύση, όπως κάποιος που θα βρισκόταν έξω από αυτήν, κατακτητής που βασιλεύει πάνω σε έναν ξένο λαό, αλλά ότι της ανήκουμε με τη σάρκα μας, το αίμα μας και το μυαλό μας.

Από την άλλη ο καθηγητής Σόλων Κιδωνιάτης προτείνει: «πίσω στην παράδοση για να πάμε μπροστά». Δεν είναι αναχρονισμός η παράδοση και η επικοινωνία με αυτήν γίνεται επιτακτική. Παρόλο που η παράδοση ανήκει σε ένα χώρο πνευματικό και το περιβάλλον σε ένα χώρο φυσικό, το πάντρεμά τους είναι εφικτό. Ο κουμπάρος σε αυτό το πάντρεμα είναι η εκπαίδευση. Έτσι, η διατήρηση της παράδοσης μέσω της εκπαίδευσης, μπορεί να προστατεύσει κατ'επέκταση και το περιβάλλον με τη δραστηριοποίηση κυρίως των νεαρών ηλικιών, απ' τη μαθητική επί τω πλείστων ζωή.

Για να κατανοήσουμε όμως τον παραπάνω συσχετισμό θα πρέπει να ορίσουμε την ευρύτητα που έχει η έννοια του περιβάλλοντος.: Περιβάλλον θα πρέπει να ορίσουμε όχι μόνο το χερσαίο ή εναέριο χώρο με τη χλωρίδα και την πανίδα που περιβάλλει τη χώρα μας, αλλά και τα στοιχεία του πολιτισμού που δημιουργήθηκαν από την παρέμβαση και τις σχέσεις του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον. Η προστασία του ανθρώπου έγκειται στο να προσπαθεί αυτός να περισώσει πρώτα τα φυσικά τοπία και μετά τις πολιτιστικές του αξίες, τα μνημεία του, τα έθιμά του, τη γλώσσα του. Συνεπώς μιλάμε για μια λεπτή ισορροπία, την οποία καλείται να ανακαλύψει ο άνθρωπος μεταβάλλοντας ό,τι μόνο χρειάζεται και φυσικά διατηρώντας και διασώζοντας ό,τι κινδυνεύει να καταστραφεί από το πέρασμα του αδηφάγου χρόνου.

Ας αναλογιστούμε λοιπόν ένα παράδειγμα της στενής σχέσης της παράδοσης με τη φύση: μπορούμε να μιλάμε για οικογενειακή ζωή, που είναι το κατεξοχήν στοιχείο της ελληνικής παράδοσης, χωρίς να μιλήσουμε για τις γλάστρες με τα λουλούδια, για την αυλή με τα δέντρα και το πηγάδι και το περιβόλι, ή για τα έθιμα του γάμου στην ύπαιθρο; Οπωσδήποτε όχι. Παράδοση και περιβάλλον είναι δύο καλοί συνοδοιπόροι μέσα στο διάβα του χρόνου, με την τύχη του ενός να εξαρτάται από την τύχη του άλλου.. Είναι επίσης αποδεκτό πως η ελληνική ύπαιθρος με τα χωριά της, τα ποτάμια της, τα βουνά της και τις χαράδρες της, έγιναν φρούρια και προστάτευσαν τον πολύτιμο θησαυρό που λέγεται παράδοση. Τι μεγαλύτερη απόδειξη από την ποιητική παραγωγή του Κώστα Κρυστάλλη, του ποιητή του βουνού και της στάνης, για να αποδείξει πως η ελληνική φύση στηρίζει και διασώζει την παράδοση.

Εκεί μέσα στις αγροτικές μας κοινότητες, καλλιεργήθηκε και διασώθηκε ένας ολόκληρος πολιτισμός: έθιμα, γλώσσα, τραγούδι, αρχιτεκτονική, γεωργικές εργασίες...εκεί μέσα ήταν αρμονικά δεμένα... το χώμα, το δάσος, το αμπέλι, το χωράφι, ο κήπος, το δέντρο, το ζωντανό, το ποτάμι, η θάλασσα. Ήταν δεμένα όχι μέσα από τα βιβλία, αλλά μέσα από τη ζώσα καθημερινότητα.

Δυστυχώς όμως στη σχέση και στη συμβίωση αυτή ήρθε μία ασθένεια, μια μεταδοτική λοιμική αρρώστια: η αστυφιλία. Εγκαταλείπουμε όλοι τα χωριά, τη γειτονία, τη γλάστρα, την κασίδα και το χωράφι. Στα χωριά υπάρχουν διπλομανταλωμένα παράθυρα, βουβά σπίτια, χορταριασμένα καλντερίμια, χωρίς φωνές από γειτόνισσες και μικρά παιδιά.

Δεν κατοικούνται σπίτια, δεν σπέρνονται χωράφια, δεν καρπίζουν αμπέλια, δεν μαζεύονται ελιές, δεν προστατεύονται τα δάση, δεν υπάρχουν κοτέτσι και ζωντανά.

Αντίθετα, μαζευόμαστε όλοι στη πόλη σε ένα κυνήγι καθημερινότητας και επιβίωσης κάνοντας δυο τρεις δουλειές για τον άρτο τον επιούσιο, ο οποίος υπάρχει μόνο στο μεγάλο σούπερ μάρκετ σε καταψυγμένη συσκευασία ή σε μεταλλαγμένη διάσταση.

Κάποτε ο Κολοκοτρώνης, σε έναν λόγο του στο λόφο της Πνύκας, προς τους νέους είπε: «...σας παραδίδουμε αυτόν τον τόπο, για να τον στολίσετε». Αλήθεια! Οι ήρωες του '21 μας

παρέδωσαν μία πατρίδα, μία Ελλάδα ερειπωμένη και οικονομικά εξαντλημένη, αλλά με μία ελληνική γη ΚΑΛΛΟΝΗ, που ενέπνευσε σοφούς, καλλιτέχνες, πεζογράφους και καλλιτέχνες.

Και φτάνουμε στο σήμερα! Αλήθεια, τι γίνεται σήμερα; Παραλάβαμε μία Ελλάδα με δασικό πλούτο 48% και τον περιορίσαμε στο 11%. Δαντελωτές ακρογιαλιές που της κακοποιήσαμε και τις αφανίσαμε. Χτίσαμε πάνω σε ιερούς χώρους θάβοντας εθνικές μνήμες και αλλοιώσαμε την ιερή κληρονομιά που ανήκει στο μέλλον. Αυτό που συνέβη στον νέο Έλληνα δεν έχει προηγούμενο: γέμισε με τόνους μπετόν και πίσσα τα πάντα, μπάζωσε ποτάμια και ρέματα ασεβώντας στη γη των προγόνων του. Στέρεψαν οι θάλασσες από αλιεύματα και μολύνθηκαν τα πόσιμα νερά από την ανθρώπινη υπερεκμετάλλευση. Εξαφανίσαμε μοναδικά είδη της χλωρίδας και της πανίδας από την παγκόσμια βιβλιογραφία: έτσι εξαφανίστηκαν τα ελάφια του Πεντελικού και του Κιθαιρώνα, οι φασιανοί του Κηφισού ποταμού, τα ελάφια, οι πετροπέρδικες, οι λαγοί, τα τρυγόνια και πολλά ακόμη.

Όσον αφορά τη σύγχρονη κατοικία, σε καμία περίπτωση δεν προσομοιάζει στο παραδοσιακό σπίτι με την αυλή, το τζάκι, το πηγάδι, τον λαχανόκηπο, το κοτέτσι με την αυτάρκεια και την επάρκεια που αυτά σηματοδοτούσαν. Σήμερα η πολυκατοικία με τη συρρίκνωση που αυτή σημαίνει, εξαφάνισε όλα τα παραπάνω.

Η λαογραφία μας, η οποία είναι στην ουσία η παράδοσή μας, περιέχει: δημοτικά τραγούδια, μοιρολόγια, νανουρίσματα, γνωμικά, παραδόσεις, παραμύθια, έθιμα. Όλα τα παραπάνω είναι δεμένα με τη φύση, με τις γεωργικές εργασίες, με τα δέντρα, τα πουλιά, τη βλάστηση, τα νερά.

Ειδικά μέσα στα δημοτικά μας τραγούδια είναι κάτι περισσότερο από έντονη η παρουσία της φύσης. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει στα παραμύθια και στους μύθους. Ανατρέχοντας επίσης και στη λαϊκή τέχνη για να δούμε τη σχέση της με τη φύση, διαπιστώνουμε πως κι εκεί η φύση αποτελεί πηγή έμπνευσης. Είτε μιλάμε για ξυλοτεχνία, είτε για κέντημα, είτε για υφαντό, όλα έχουν μοτίβα από την ελληνική φύση δεμένα και ενσωματωμένα στο φυσικό μας περιβάλλον.

Το συμπέρασμα που προκύπτει μελετώντας κανείς τα δεδομένα του συσχετισμού παράδοσης και περιβάλλοντος είναι πως: οι δύο έννοιες αυτές στην Πατρίδα μας είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Από το δημοτικό τραγούδι ως το αγρόσιπο και το εργόχειρο της γιαγιάς, όλα μιλούν γι' αυτήν την αρχέγονη σχέση.

Παρόλες τις δυσκολίες και της αστοχίας του σύγχρονου τρόπου ζωής μας, αν θέλαμε να διατηρήσουμε τα πανέμορφα και μοναδικά τοπία αυτής της υπέροχης Πατρίδας, αν θέλαμε να διασώσουμε στον τον φυσικό μας πλούτο, τον οποίο πλουσιοπάροχα μας δώρισε ο Πλάστης μας, με το ανεπανάληπτο φυσικό και ζωικό βασίλειο... θα πρέπει να αγαπήσουμε την ελληνική μας παράδοση την πολιτιστική μας κληρονομιά και να ξαναγυρίσουμε στις ρίζες μας, επιστρέφοντας έτσι στην ίδια μας τη φύση.

ΟΜΙΛΙΑ ΜΑΙΡΗΣ ΤΑΚΑ ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΙΑ ΚΥΡΙΑΚΗ 22-06-2025

ΜΕ ΘΕΜΑ: «ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

Σας υποδεχόμαστε με χαρά και τιμή στην καρδιά της Βερδικούσιας Ελασσόνας. Στην πλατεία του χωριού μας, για μια βραδιά αφιερωμένη στο περιβάλλον, στον αέρα που αναπνέουμε, στο νερό που μας δροσίζει, στη γη που μας τρέφει.

Ο Μορφωτικός Σύλλογος Βερδικούσιας σε συνεργασία με το Δίκτυο Καλλιτεχνών και επιστημόνων για την ανάπτυξη της επαρχίας Ελασσόνας διοργανώνει απόψε μια εκδήλωση αφιερωμένη στο περιβάλλον και στη φύση που μας περιβάλλει.

Το περιβάλλον δεν είναι κάτι έξω από εμάς. Είναι ο αέρας που αναπνέουμε, το νερό που πίνουμε, το φως του ήλιου, η σκιά των δέντρων, η γη που πατάμε. Είναι το πλαίσιο μέσα στο οποίο γεννιόμαστε, ζούμε και δημιουργούμε.

Χωρίς καθαρό περιβάλλον, καμία ανθρώπινη δραστηριότητα δεν έχει μέλλον. Η υγεία μας, η τροφή μας, η ψυχική μας ισορροπία, όλα εξαρτώνται από τη φύση. Κάθε δάσος, κάθε ποτάμι, κάθε κομμάτι γης έχει άξια ανεκτίμητη, όχι για εμάς μόνο, αλλά και για τις επόμενες γενιές.

Η προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι πολυτέλεια ή επιλογή. Είναι ευθύνη και υποχρέωση. Ξεκινά με την κατανόηση και συνεχίζει με τη στάση μας, με τις επιλογές μας.

Είναι στο χέρι όλων μας με πράξεις μικρές και μεγάλες, αν σταθούμε με θαυμασμό απέναντι στη φύση και να διασφαλίσουμε ότι αυτός ο κόσμος θα παραμείνει ζωντανός και όμορφος.

Το περιβάλλον είναι ζωή και η ζωή αξίζει φροντίδα. Ας γίνουμε υπερασπιστές του φυσικού κόσμου που μας φιλοξενεί.

«Ζούμε με τη Φύση – Μιλάμε για το Περιβάλλον»

του Θωμά Ν. Λιόλιου, φιλολόγου προέδρου του Α.Ε.Μ.Α.

Κυρίες και κύριοι, Αγαπητοί φίλοι,

Σήμερα μαζί εδώ στη Βερδικούσια, σε μια εποχή που η ανθρωπότητα αντιμετωπίζει τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές προκλήσεις της ιστορίας της, θέλω να μιλήσουμε για κάτι πολύ σημαντικό: τη σχέση μας με τη φύση. Το θέμα μας, «Ζούμε με τη Φύση – Μιλάμε για το Περιβάλλον», δεν είναι απλώς μια πρόταση. Είναι μια φιλοσοφία ζωής, μια δέσμευση, μια προσαγωγή για τη διατήρηση του μοναδικού πλανήτη που μας φιλοξενεί.

Σε μια εποχή που η κλιματική αλλαγή, η ρύπανση και η απώλεια της βιοποικιλότητας απειλούν το μέλλον μας, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να αναλογιστούμε: Πώς ζούμε με τη φύση; Τί αφήνουμε πίσω μας για τις επόμενες γενιές;

1. Η Φύση ως Ζωτική Πηγή

Η φύση δεν είναι απλώς ένα «περιβάλλον». Είναι η βάση της ύπαρξής μας. Μας παρέχει:

- Τροφή, μέσω της γεωργίας και της αλιείας.
- Καθαρό νερό και αέρα, μέσω των φυτών, των δασών και των ωκεανών.

- Φάρμακα, με τα φυτικά συστατικά.

- Ψυχική ηρεμία, εφόσον η θεραπευτική δύναμη της

φύσης είναι μοναδική.

Η φύση δεν είναι απλώς ένα δάσος, ένα ποτάμι ή ένα βουνό. Είναι το σπίτι μας. Όπως ένα σπίτι χρειάζεται φροντίδα, έτσι και το περιβάλλον μας απαιτεί σεβασμό και προστασία. Κάθε δέντρο που φυτεύουμε, κάθε ποταμό που διατηρούμε καθαρό, κάθε πλαστικό που αποφεύγουμε, είναι μια πράξη αγάπης προς τον πλανήτη που μας φιλοξενεί.

Αλλά, δυστυχώς, η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει μετατρέψει τη φύση σε ένα χώρο εκμετάλλευσης. Η υπερκατανάλωση, η ρύπανση, η αποψίλωση των δασών και η κλιματική αλλαγή είναι πραγματικότητες που απειλούν το μέλλον μας. Σύμφωνα με επιστημονικές έρευνες, αν συνεχίσουμε με τον ίδιο ρυθμό, μέχρι το 2050 θα έχουμε περισσότερα πλαστικά στους ωκεανούς από ότι ψάρια. Αυτό δεν είναι απλώς μια στατιστική – είναι μια κρίση που μας καλεί να δράσουμε.

2. Σήμερα, Οι Μεγαλύτερες Περιβαλλοντικές Προκλήσεις είναι:

1ον. Η Κλιματική Αλλαγή

- Η αύξηση των θερμοκρασιών λόγω των αερίων του θερμοκηπίου (CO₂ και μεθανίου).

- Η τήξη των πάγων, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας.
- Ακραία καιρικά φαινόμενα όπως πλημμύρες, πυρκαγιές και ξηρασίες.

Στατιστικά:

- Σύμφωνα με τον ΟΗΕ, μέχρι το 2030, η παγκόσμια θερμοκρασία θα έχει αυξηθεί κατά 1,5°C, με καταστροφικές συνέπειες.

2ον. Η Ρύπανση

- 8 εκατομμύρια τόνοι πλαστικά καταλήγουν στους ωκεανούς κάθε χρόνο.

- Τα τοξικά απόβλητα από τις βιομηχανίες ρυπαίνουν νερά και εδάφη.

- Η ατμοσφαιρική ρύπανση αναγκάζει 9 στους 10 ανθρώπους να αναπνέουν μολυσμένο αέρα (ΠΟΥ).

3ον. Η Απώλεια της Βιοποικιλότητας

- 1 εκατομμύριο είδη ζώων και φυτών κινδυνεύουν με εξαφάνιση (IPBES).

- Η Καταστροφή των οικοσυστημάτων (δασών, υδροτόπων, κοραλλιογενών υφάλων) συνεχίζεται με αμείωτο ρυθμό.

3. Γιατί Πρέπει να Αλλάξουμε;

- Η φύση δεν είναι άπειρη. Οι πόροι εξαντλούνται.

- Η υγεία μας εξαρτάται από το περιβάλλον. Ρύπανση = ασθένειες.

- Οφείλουμε να σκεφτούμε το μέλλον των παιδιών μας. Θα κληρονομήσουν μια καμένη Γη;

4. Τί Μπορούμε να Κάνουμε ως Άτομα;

Κανείς δεν είναι πολύ μικρός ή πολύ αδύναμος για να κάνει τη διαφορά. Θυμηθείτε τη φράση: «Αν θέλεις να αλλάξεις τον κόσμο, άρχισε από τον εαυτό σου». Κάθε μικρή πράξη έχει αντίκτυπο:

A. Μείωση της Εξάρτησης από τα Πλαστικά.

- Χρησιμοποιούμε επαναχρησιμοποιούμενα μπουκάλια, πιρούνια, και σακούλες.

- Αποφεύγουμε μίας χρήσης πλαστικά όπως καλαμάκια και ποτήρια.

B. Ανακύκλωση και Επαναχρησιμοποίηση

- Χωρίζουμε τα σκουπίδια μας (τα χάρτινα, το γυαλί, το πλαστικό, τα οργανικά, στους αντίστοιχους κάδους) και υποστηρίζουμε την οικονομία της ανακύκλωσης.

- Δημιουργία κομπόστ από οικιακά απόβλητα.

Γ. Εξοικονόμηση Ενέργειας

- Σβήνουμε τις λάμπες όταν δεν τις χρειαζόμαστε και χρησιμοποιούμε LED λαμπτήρες.

- Επιλέγουμε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας όπως τα ηλιακά πάνελ.

Δ. Βιώσιμη Μετακίνηση

- Επιλέγουμε το περπάτημα, το ποδήλατο, τα μέσα μαζικής μεταφοράς και μειώνουμε τη χρήση του αυτοκινήτου.

Ε. Φύτευση Δέντρων και Πράσινες Ζώνες

- Ένα δέντρο δίνει οξυγόνο, σκιά και ζωή.

- Ένα δέντρο απορροφά 22 κιλά CO₂ (διοξείδιο του άνθρακα) ετησίως.

- Δημιουργούμε κήπους σε βεράντες, σχολεία, και κοινότητες.

5. Η Δύναμη της Κοινότητας

Οι ατομικές πράξεις είναι σημαντικές, αλλά η συλλογική δράση κάνει τη διαφορά.

Μερικά Παραδείγματα Επιτυχίας και Ελπίδας:

Δεν είναι όλα σκοτεινά. Υπάρχουν εμπνευσμένα παραδείγματα ανθρώπων και κοινοτήτων που ζουν αρμονικά με τη φύση:

- Στο Μπουτάν, ένα μικρό βασίλειο στα Ιμαλάια, η κυβέρνηση μετράει την «εθνική ευτυχία» αντί για το ΑΕΠ και έχει κάνει τη χώρα της την πρώτη αρνητική σε άνθρακα στον κόσμο. Είναι η μοναδική χώρα με αρνητικό αποτύπωμα

άνθρακα (περισσότερα δάση παρά εκπομπές).

- Η Κοσταρική: Πέτυχε αναδάσωση του 26% της χώρας σε 20 χρόνια.

- Στην Ισλανδία, το 100% της ηλεκτρικής ενέργειας προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές.

- Στην Σουηδία: Το 99% των σκουπιδιών ανακυκλώνονται ή γίνονται ενέργεια.

Τί Μπορούν να Κάνουν οι Κυβερνήσεις;

Η αλλαγή δεν έρχεται μόνο από τις ατομικές πράξεις. Χρειαζόμαστε συλλογική δράση. Οι κυβερνήσεις, οι επιχειρήσεις και οι κοινωνίες πρέπει να συνεργαστούν για βιώσιμες πολιτικές. Πρέπει να απαιτούμε από τους ηγέτες μας:

- Να προστατεύουν τα αστικά πάρκα και τους εθνικούς Δρυμούς, όπως του Ολύμπου.

- Να εφαρμόσουν Πράσινες πολιτικές (να τιμωρούν τη βιομηχανική ρύπανση, να βάζουν υψηλούς φόρους στις ρυπογόνες επιχειρήσεις).

- Να κάνουν Επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές (ηλιακή, αιολική ενέργεια).

- Να χρησιμοποιήσουν την Εκπαίδευση ως μέσο για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση.

6. Η Ελλάδα και το Περιβάλλον

- Όλοι θυμόμαστε τις Πυρκαγιές του 2021 και όχι μόνο, όταν είχαμε την Καταστροφή χιλιάδων στρεμμάτων.

- Η Ρύπανση των θαλασσών με πλαστικά και λιπάσματα συνεχίζεται αμείωτη.

- Αλλά υπάρχει ελπίδα:

- Κινήματα όπως «Απλά Σπίτια», «Zero Waste Greece», οι «Πολίτες για το κλίμα» και οι τοπικές πρωτοβουλίες αναδάσωσης, ανακύκλωσης, καθαρισμοί δασών και παραλιών, δείχνουν ότι η αλλαγή είναι εφικτή.

7. Κάποιες Προσωπικές Ιστορίες Εμπνεύσεως

- Ο Γιώργος, 15 ετών, που δημιούργησε μια ομάδα καθαρισμού στην περιοχή του.

- Η Μαρία, δασκάλα, που δίδαξε στα παιδιά της να φυτεύουν λαχανικά.

- Ο κ. Νίκος, αγρότης, που μετέτρεψε την έκτασή του σε βιολογική καλλιέργεια.

Αυτοί οι άνθρωποι αποδεικνύουν ότι η αλλαγή είναι δυνατή.

8. Και Μια Προσωπική Ανάκληση:

Θυμάμαι όταν ήμουν μικρός στο χωριό μου, τη Δολίχη, έβλεπα τα παιδιά να ζουν αρμονικά με το περιβάλλον, να παίζουν με τη γη, με τα νερά, τα οποία ήταν αρτεσιανά. Σήμερα, πολλά από αυτά τα μέρη έχουν αλλάξει. Αντί για φράγματα -από τη δεκαετία του 1980 και μετά- οι αγρότες προχώρησαν σε ανεξέλεγκτες γεωτρήσεις και ρύπανση του υδροφόρου ορίζοντα με νιτρικά λιπάσματα. Αλλά δεν πρέπει να χάσουμε την ελπίδα. Αν δράσουμε τώρα, τα παιδιά μας θα μπορούν να δουν πάλι μια πράσινη Γη.

9. Κλείνοντας: Μια Πρόκληση για Όλους Μας

Αγαπητοί μου,

Δεν έχουμε άλλη Γη. Αυτός είναι ο μοναδικός μας πλανήτη. Η δράση πρέπει να γίνει τώρα. Η φύση δεν μας χρειάζεται – εμείς χρειαζόμαστε τη φύση. Ας μην περιμένουμε να φτάσουμε στο χείλος της καταστροφής για να αλλάξουμε. Ας ζήσουμε με σεβασμό, ας μιλήσουμε για το περιβάλλον, ας διδάξουμε στα παιδιά μας την αγάπη για τη φύση και ας δράσουμε σήμερα. Γιατί, όπως είπε ο φιλόσοφος Θορό: «Η Γη δεν είναι κληρονομιά από τους προγόνους μας, αλλά δάνειο από τα παιδιά μας».

Ας προστατεύσουμε αυτήν τη σύνδεση. Για μας. Για τα παιδιά μας. Για το μέλλον όλων.

**ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
«ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ, ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ»**

Δίκτυο Καλλιτεχνών και Επιστημόνων
για την ανάπτυξη της Επαρχίας Ελασσόνας

ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ
Municipality of Ellassona

ΓΙΟΡΤΕΣ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ 2025

ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ: «Το Περιβάλλον»

Σάββατο 21 Ιουνίου 2025

Συκιά Ελασσόνας, 8:00 μ.μ

**Μορφωτικός Εκπολιτιστικός
Σύλλογος Συκέας Ελασσόνας**

Κυριακή 22 Ιουνίου 2024

Βερδικούσια Ελασσόνας, 8:00 μ.μ

**Μορφωτικός Σύλλογος
Βερδικούσιας Ελασσόνας**

ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Θωμάς Ν. Λιόλιος, Βασίλης Ζαρζώνης, Γιάννης Δαρής, Μαίρη Τάκα

**Η Μπλιούμη Ελένη εκπ/κός και πρόεδρος του ΔΙ.Κ.Ε.Α.Ε.ΕΛ. στην
παρουσίαση**